

Едиција
Савремена библиотека

књига 23

Редакција

др Добрила Бегенишић (*уредник*)

Тамара Бутиган Вучај

мср. Јелена Бенић

Небојша Ковачевић

мср. Ана Савић

др Драгана Милуновић

Маша Милорадовић

ЉИЉАНА БРКОВИЋ

ПРЕДМЕТНА КЛАСИФИКАЦИЈА ПРЕДМЕТНИ КАТАЛОГ

друго, измењено и допуњено издање

Напомене уз шексџ, прилагођавање и избор примера
Драгиња Витковић и Нађа Стојковић Јовановић

Народна библиотека Србије
Београд
2018

Редакција „Савремене библиотеке“ захваљује
Ивани и Зорани Петровић, ћеркама Љиљане Брковић Петровић,
на датој сагласности за објављивање измењеног и допуњеног
издања овог приручника.

САДРЖАЈ

Небојша Ковачевић: УВОД У ДРУГИ (НОВИ) ЖИВОТ једног приручника	7
УВОД	17
ПРЕДМЕТНИ КАТАЛОГ	19
Настанак и развој предметног каталога	20
ПРЕДМЕТНА КЛАСИФИКАЦИЈА	23
САДРЖИНА ПРЕДМЕТНОГ КАТАЛОГА	27
Селекција докумената	28
ПРЕДМЕТНА ОДРЕДНИЦА	31
<i>Врше предметних одредница</i>	34
<i>Ред речи у предметној одредници</i>	35
<i>Скраћенице у предметној одредници</i>	36
<i>Једнина и множина именица у предметној одредници</i>	37
<i>Бројеви у предметној одредници</i>	41
Садржајне одреднице	41
<i>Опште одреднице</i>	42
<i>Именске одреднице</i>	44
<i>Географске одреднице</i>	51
<i>Хронолошке одреднице</i>	55
Формалне одреднице	56
ПОДОДРЕДНИЦА	59
Опште пододреднице	59
Географске пододреднице	63
Хронолошке пододреднице	64
Формалне пододреднице	65
ПРЕДМЕТНА РУБРИКА	67
ЈЕЗИК И ПИСМО ПРЕДМЕТНОГ КАТАЛОГА	69
ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДМЕТНОГ КАТАЛОГА	71
Уређење каталога	74
Помоћне картотеке	75
Упутство за коришћење каталога	77

АУТОМАТИЗОВАНА БАЗА ПОДАТАКА / ПРЕДМЕТНА КЛАСИФИКАЦИЈА.....	79
ПРИЛОГ	83
ЛИТЕРАТУРА	91
ДОДАТАК.....	93
РЕГИСТАР	133

УВОД У ДРУГИ (НОВИ) ЖИВОТ

једног приручника

У обнављању издања једног прилично давно објављеног текста, уз то и приручника, нарочито у области која се убрзано развија и мења као што је то библиотекарство, лако је уочити парадоксални моменат. Тај моменат је наглашен чињеницом да се то дешава у оквиру едиције под називом *Савремена библиотека*!?

Кључеви за приступ тексту овог приручника вероватно су садржани у одговорима на следећих неколико питања. Најпре, постоји ли у њему оно што чини „чврсто језгро“ или, другим речима, оно *савремено*? По чему (и да ли) овај приручник може да буде занимљив класификаторима који раде у потпуно другачијем окружењу (организационом, информационом, терминолошком) од онога у коме је радила његова ауторка? Како у новом издању превазићи његову везаност за лисни предметни каталог, тј. да ли промене у техници и технологији обраде нужно поништавају важење у њему изложених принципа?

У складу са асоцијацијом из наслова овог предговора, који не без разлога у помоћ позива једно књижевно дело, питање би се могло свести и на став о томе да ли књиге (приручници, текстови) имају право на други/нови живот? Има ли овај приручник шансу да га користи (и на нов начин разуме) неко из садашње генерације класификатора, и то у моменту када је остао сам, у смислу „окамењености“ и „некомуникативности“ онога што је записано наспрам живе речи и говорног језика, како то види Платон у *Федру* или *Седмом њисму*, а без могућности да га брани и заступа његова ауторка, наша колегиница Љиљана Брковић Петровић (1932–2002), библиотекар саветник и предметни класификатор у некадашњем Одељењу предметног и стручног каталога Народне библиотеке Србије?

Када сам, као млад класификатор, дошао у Народну библиотеку Србије, и то управо на место колегинице Љиљане Брковић, она ми је, на неки необичан начин, деловала као персонификација делатности којом се бавила. Озбиљност, промишљеност, одређена строгост, то су особине које нису у складу са духом модерног времена. Оне се могу препознати и на страницама овога приручника.

Због тога је једна од мојих првих асоцијација на предметну класификацију и на људе који су се њоме бавили била скромност. Извесна анонимност тога посла, који захтева велики лични ментални удео, од првих дана је подразумевала неко посвећеништво. Одређена сличност или макар аналогија са посвећеништвом монаха – преписивача вероватно није била само моја помисао у вези са предметном класификацијом. Тиме ново издање приручника Љ. Брковић подсећа и даје наду да је побуна против духа површности могућа и да се, макар на ограниченом, професионалном нивоу, могу обновити и подржати вредности које постоје у сваком времену, али нису увек приметне у какофонiji стварности.

Верујем да ауторка, пишући приручник, није ни имала потребе да претерано рефлектује о смислу и циљу свога посла и предметне класификације уопште. Они су се подразумевали. Ни форма приручника не погодује таквим теоријским разматрањима. А и садашња рефлексija се показује као (закасна) реакција на неке од промена које су се догодиле од времена претходног издања овог приручника, 1997. године.

Да би овај приручник био више од пуког историјског сведочанства, било је неопходно допунити га бројним напоменама о ономе што се на пољу предметне класификације догодило и што се догађа, на појединим местима, у складу са постојећом праксом, ревидирати старе и додати нове примере. Свака интервенција је објашњена, а нови примери из узајамне библиографске базе бирани су тако да прикажу што већи распон савремене праксе предметне класификације. Док је колегиница Брковић, по природи свог посла, била ограничена само на примере из обраде монографских публикација (и то већином из области друштвених наука), у новом издању су наведени и примери из аналитичке обраде серијских публикација, која има и најнепосреднији утицај на обликовање базе предметних одредница. На нивоу примера сигурно је било места и за предметне одреднице за друге врсте грађе; то је једно од ограничења и претходног и новог издања *Предметне класификације* Љ. Брковић.

Шта је, дакле, основни циљ новог живота овог приручника? Доследношћу у поштовању правила и јасним и логичним решењима проблема из класификаторске праксе, он пружа очигледан пример млађим и неискуснијим класификаторима, који тек граде свој став и метод кла-

сификације: *систем постоји* и мора се поштовати. Колегиница Брковић је поборник тзв. реализма у предметној класификацији.¹ Насупрот прилично распрострањеном уверењу о предметној класификацији као пољу неограничене слободе (јер она јесте отворени класификациони систем, за разлику од нпр. хијерархијских, децималних система), ауторка је поборник платонистичке теме/значања коју класификатор мора да опише по недвосмислено дефинисаним правилима и процедурама. Она, нимало случајно, инсистира на називу „реални каталог”² и уверена је да могућност грешке у класификацији постоји. Тиме додатно потврђује свој реалистички став у погледу значења, потпуно идентичан ономе који је анегдотски формулисала Илејн Свенонијус у класичном делу *Интелектуална основа организовања информација*: „Претпоставка да су перцепције предметности по природи субјективне, не значи и дозволу да се грешити, јер је могуће грешити: казати да је Хамлет расправа о термодинамици, значи погрешити.”³

Када говоримо о практичном значају приручника, не смемо да изоставимо ни ауторкину јасну напомену о односу предметне и стручне (децималне) класификације, који је и данас извор нејасноћа и грешака у класификацији. „Предметном класификацијом утврђује се конкретан садржај, па додељена одредница *не* исказује [курзив Н. К.] област којој садржај припада, већ се додељује термин – предметна одредница, која заступа конкретну тему; спис који се бави алгебарским једначинама не добија одредницу Алгебра, већ Алгебарске једначине...”⁴ Мада је некада заиста тешко јасно разграничити предмет/тему и област/струку на коју се садржај односи, ово разликовање је класификатору довољан сигнал да се ради о два суштински различита система класификације, без обзира на то што класификацију у нашој пракси обављају исте особе. И поред тога што су оба система *реална* или *садржинска*, њихови

¹ „Међутим, вероватно је оправдано рећи да већина људи који се активно баве пословима стварања библиографских класификационих схема, индексирањем докумената у складу са таквим схемама и коришћењем тих схема као инструмената за проналажење одређене врсте докумената, поступа у складу са претпоставкама које подразумевају неку верзију реалистичког становишта.” Према: *Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD) – A Conceptual Model* (IFLA, 2010), 10.

² Види даље у тексту, стр. 28.

³ Svenonijus, Ilejn, *Intelektualna osnova organizovanja informacija*, prev. Lj. Kovačević (Beograd: Clio), 40.

⁴ Види даље у тексту, стр. 24.

циљеви и средства су, као што то и Љ. Брковић примећује, међусобно потпуно различити. Наравно, не треба губити из вида да се, и поред ових разлика, ради о „прекоординираним језицима“ који захтевају стручњака – професионалца за повезивање пре претраживања.⁵

Пажљив читалац приручника ће приметити да Љ. Брковић доследно користи синтагму „систем предметне класификације“. Као што је већ речено, ова назнака је суштинска, много значајнија од посебних правила и процедура за различите врсте одредница. Зато се, у напоменама уз ново издање, промене које су се у међувремену догодиле у класификаторској пракси наводе и коментаришу као нешто што не оспорава сам принцип – правило које је престало да важи или се више не примењује на начин који је сугерисала Љ. Брковић није ни „грешка“ ни „превазиђеност“. То су промене које произилазе из саме природе предметног каталога.

Погрешити у правом смислу речи значи огрешити се о успостављени систем, који јесте променљив, али и то у складу са правилима. Као што се види и из многих примера у приручнику, предметна одредница (или читава предметна рубрика) није једном заувек дата и фиксирана. Она је често последица конвенција у класификаторској пракси, промена у начину посматрања садржаја или у референтној литератури за одређену област.

У новом издању *Предметне класификације*, таква места су обележена, уз сажето објашњење природе промена. То је, на пример, учињено код класификације наслова часописа (који више нису опште, тематске одреднице, већ се предмет исказује као стварни наслов дела), код неких облика колективних тела (на пример, манастира, који се не класификују као географске одреднице, већ као колективна тела) и сл. Ове напомене могу бити вишеструко корисне – класификатори могу да прате логику промена и да размишљају о могућим правцима будућих измена у предметној класификацији.

Друга група измена које су констатоване и коментарисане у овом издању повезана је са временом настанка приручника. Структура приручника Љ. Брковић прилагођена је, пре свега, тада доминантном лисном

⁵ Према: Svenonijus, 234.

каталогу. У време писања и првог објављивања *Предметне класификације*, електронски каталог је, истина, постојао, али је владајућа логика још увек била логика лисног каталога. То се одразило и на структуру приручника: „организацији (лисног) предметног каталога“ посвећено је читаво поглавље, а аутоматизованом (тј. електронском) каталогу свега пар страна. Овај део приручника данас заиста има само историјски значај, као и говор о врстама информативних листића – већина данашњих класификатора у свом професионалном, а вероватно и у читавом животу, није ни видела листић предметног каталога.

Усмереност на правила лисног каталога још се непосредније огледа у препорукама о „искључивању“ алтернативних одредница. У електронском каталогу, насупрот томе, „искључивање“ је селективно, а многи „искључени“ облици одредница проналазе своје место међу тзв. неусвојеним одредницама. Ипак, ова нова могућност која се указала класификаторима, поред много веће информативности каталога и настојања да предметна класификација заиста буде не само „универзум информација“ већ и „универзум знања“,⁶ у пракси је створила и неке нове проблеме. Одлучујући значај система у језицима предметне класификације наглашава И. Свенонијус: „Када се користе [предметни језици] за проналажење информација, добија се додатни квалитет који, у случају фино профилисаних језика, може да трансформише информације у знање. Тада предметни језик и сам представља знање.“⁷ Да би неки систем предметне класификације заиста био систем знања, он мора бити довољно дискриминативан. У пракси, могућност алтернативних облика одреднице довела је и до одређеног нарушавања кохерентности система предметне класификације – као да је наспрам логике система често превладавала илузија слободе или уверење да је све дозвољено.

Ово је непосредно повезано са другим питањем које је, као и систем, од суштинског значаја за предметну класификацију – са нормативизмом. У приручнику Љ. Брковић нормативизам је прећутна претпостав-

⁶ Термини уобичајени у класификационој онтологији. Види у: Smiraglia, Richard, Charles van den Heuvel, Thomas M. Dousa, "Interactions between elementary structures in universes of knowledge", *Classification & Ontology: Formal Approaches & Access to Knowledge: proceedings of the International UDC Seminar, 19–20 September 2011, The Hague, The Netherlands*, ed. by Aida Slavic and Edgardo Civalero (Würzburg: Ergon Verlag, 2011), 38.

⁷ Sвенонијус, 175.

ка, кроз напомену о изради макротезауруса као једном од најважнијих задатака који предстоји Народној библиотеци Србије: „Народна библиотека припрема макротезаурус – контролисани речник предметних одредница и пододредница, помоћу кога ће се обезбедити уједначена примена предметних одредница за документе заступљене у бази.“⁸ Двадесетак година касније, јасно је да класични, штампани тезауруси (или макротезауруси) више нису решење за проблеме нормативизма. Ипак, ова прећутна претпоставка је, чини се, важнија него икада. У случају Народне библиотеке Србије, један од најактуелнијих послова је управо израда нормативних датотека за различите типове одредница (или приступних тачака). Проблем који је некада, укидањем посебних сектора за садржинску обраду, на неки начин избачен кроз прозор, сада се враћа, и то на велика врата.

Упућивањем на значај система и нормативизма, овај приручник и после толико година (п)остаје поуздан инструмент у послу нормативизације, који се, по значају и далекосежности, може поредити једино са квалитативним скоком при преласку са лисног на електронски каталог. На почетку сложеног ланца израде нормативних датотека налазе се управо класификатори, који се основним претпоставкама свог посла могу обучити (или их бар постати свесни) путем приручника Љ. Брковић.

Оно што захтева додатно објашњење свакако је и терминологија приручника. И у овом издању је, због самог ауторства, задржана изворна терминологија Љ. Брковић; она преовлађује и у напоменама, због њихове непосредне везаности за основни текст. Али, разлози су и практичне природе. Без обзира на то што је наша библиотечка заједница, захваљујући напорима појединаца и група каталогизатора и класификатора, посредством превода темељних докумената, упозната са променама које су се одигравале на плану терминологије, традиционална терминологија је још увек употребљива у свакодневной пракси.

То, наравно, не значи да је читава област класификације остала незахваћена таласом промена у перцепцији и концепту библиографског описа уопште, а нарочито у односу на дигитално окружење у најширем смислу. Терминологија која је широко прихваћена у библиотечкој заједници и заснива се на новој онтологији библиографског метаје-

⁸ Види даље у тексту, стр. 79.

зика по принципу ентитети – атрибути – односи из FRBR (*Functional Requirements for Bibliographic Records*) и FRAD (*Functional Requirements for Authority Data*) модела сигурно потпуније описује захтеве у новим системима организације знања.⁹ Нова терминологија њима прилагођеног стандарда RDA (*Resource Description and Access*) за опис извора и приступ преко универзалнијег термина приступне тачке прилагођена је „врлом новом свету“ дигиталних ентитета на њиховим најразличитијим носиоцима, а посебно на свеprisутној мрежи (*net*). Ипак, без обзира на то колико је радикална у последицама, ова промена терминологије не одбацује „стару“ идеју одреднице/дескриптора, већ је смешта у шири контекст новог света информација, база података и, пре свега, говора о новим врстама библиографских објеката.

Сами библиографски објекти (или, традиционално речено, предмети/теме), данас су, као мисаони ентитети – не као терминолошки концепти, већ као нове, животне чињенице – разумљивији и мање апстрактни него некада. Они нису више само један одређени тип платонистичких, издвојених објеката у неком скривеном и помало мистичном свету библиографског описа, већ су објекти наше свакодневице. Као што се иза неке предметне одреднице налазио претпостављени низ библиографских јединица које су упућивале на стварне, физичке јединице (књиге, чланке), тако иза приступне тачке, кроз свет метаподатака, приступамо неким ентитетима, манифестацијама, догађајима, који, премда мање „материјални“ у традиционалном смислу, можда још више учествују у нашем животу и одређују га.

Терминологија је израз промена и истовремено њихов покретач. Ипак, описивање класификаторске праксе у предметној класификацији на нивоу нове парадигме захтевало би један потпуно другачији приступ, синтетичку способност, али и ново искуство које још увек тражи своје тумаче. То остаје задатак за будућност. Зато напор колегинице Љ. Брко-

⁹ О променама на нивоу библиографске парадигме у правцу интегративног описа, о односу ISBD према FRBR моделу и RDA стандарду, заинтересовани читалац се може обавестити у: Rodrigez, Elena Eskolando, „Uvod“, *Međunarodni standardni bibliografski opis (ISBD): objedinjeno izdanje*, prev. A. Savić (Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2016), 13–21. Нешто општији, проблемски усмерен преглед трендова и односа дескриптивне каталогизације (*descriptive cataloging*) и предметне каталогизације (*subject cataloging*) у: Савић, Ана, „Организација информација у савременим синдетичким каталозима и место предметне каталогизације у њима“, *Гласник Народне библиотеке Србије* 13 (2012/2013): 97–105.

вић у једном релативно специјализованом сегменту библиографског описа заслужује још више поштовања. Поједине непрецизности, недоречености и преклапања у поделама врста одредница или пододредница потпуно су безначајне наспрам чињенице да се ради о приручнику који остаје темељан и незаобилазан у класификаторској пракси.

Без обзира на ограничења времена и терминологије, објављивање новог издања *Предметне класификације* Љ. Брковић сведочи и о настојању да се реafirмише струка у строгом значењу. По мом мишљењу, ово настојање није израз носталгије или некаквог жала за прошлим временима. Напротив, оно је истински савремено.

Под „савременошћу“ мислим на оно што би се, у складу са насловом овог предговора, могло назвати новим/другим животом предметне класификације и система организације знања уопште. Док говоримо о „семантичком вебу“ (*semantic web*) или о „интернету ствари“ (*internet of things*), очигледно је да се враћамо на поље система и нормативизма, али пре свега на поље семантике. Наше сналажење у наговештеним или већ акумулираним милијардама информација и будућим милијардама повезаних „интернет ствари“, па чак и у будућим неуронским или неким другим мрежама вештачке интелигенције, ипак ће зависити од превазилажења онога што И. Свенонијус назива „семантичком препреком“: „На тој препреци питања значења и значаја долазе у први план, а то значи да рад на аутоматизацији организовања информација мора да застане и ослони се на постојеће лексичке информације, сакупљене и структурисане интелектуалним радом.“¹⁰

Као што је већ речено, ново издање је захтевало доста напомена, нових примера и објашњења. Увек настојећи да се не наруше ауторство и стил колегинице Брковић, а да се назначе и промене које су се догодиле, тај посао су обавиле две искусне редакторке за стручну и предметну класификацију из Одељења серијских и Одељења монографских публикација, колегинице Драгиња Витковић и Нађа Стојковић Јовановић.

Подухват новог издања, које је и по писму текста и примера прилагођено класификаторској пракси у Народној библиотеци Србије, захтевао је и пажљиву редактуру текста, промене у распореду додатака и потпуно

¹⁰ Svononijus, 259.

нови регистар. Послом који није био ограничен на језичке интервенције, већ је био суштински део тимског рада на прилагођавању и осавременењању издања, бавила се библиотекарка из Одељења за библиографију, колегиница Весна Тријић.

На крају, остаје нада да ће ово издање, „нови живот“ једног приручника, осим практичне користи, класификаторима обезбедити и нешто више – достојан пример, аксиолошки путоказ. *Предметна класификација* Љ. Брковић то може бити на више начина.

На елементарном нивоу, нови класификатори неће бити препуштени самима себи, у смислу погрешног уверења да правила не постоје.

На општијем нивоу – кроз пример личне оданости струци, чији некадашњи сјај може бити обновљен новим утемељењем, према коме су семантички (и синтактички) проблеми кључни проблеми новог (дигиталног, веб) доба, а пука информација, људском активношћу, мора да прерасте у оно *меџа* (језик, податак, онтологију), у знање.

Тиме, на крају, ова помало необична активност именовања предмета/тема постаје активност креације у најопштијем смислу те речи: њоме се (попут чувене метафоре библиотеке) ствара један свет који је, у односу на онај „реални“, изоморфан, али који својом уређеношћу и искључивањем случаја, „реалном“ свету сугерише или чак намеће правила и вредности. То што у низу познатих метафора важи за библиотеке, још непосредније важи за саме класификационе „универзуме знања“. Како у тексту *Свети као библиотека: историјско филозофски екскурс* сугерише Марија В. Карданова: „Свет књига постепено се укључивао у реални свет подвргавајући овај последњи систематизацији, класификацији и вредносној анализи.“¹¹ Ова идеја аксиолошке вредности класификације, према којој она није само опис (или попис), већ и једна врста вредносног става према свету или чак његове (ре)конструкције у концептуалном или категоријалном смислу, јесте прави смисао идеалног каталога. И права тема овог приручника.

Небојша Ковачевић

¹¹ Карданова, М. В., „Свет као библиотека: историјско филозофски екскурс“, *Библиотека као огледало васељене: огледи из савремене руске науке о библиотекарству*, прев. и прир. Д. Аранитовић (Београд: Службени гласник; Инђија: Народна библиотека „Др Ђорђе Натшевић“, 2009), 82.

УВОД

Садржинска класификација, и поред постојећих правила, стандарда, предметног каталога у Народној библиотеци Србије и других каталога којима је исказан садржински аспект одговарајућих фондова, као поузданим инструментима при формулисању предметне одреднице / предметне рубрике, носи једним делом печат субјективног приступа класификатора анализираном садржају или аспекту са којег је садржај приказан у документу.

Предметна класификација монографских публикација, које су од 1986. обухваћене пројектом Каталогизација у публикацији (CIP-ом), понудила је могућност увођења предметног каталога у библиотеке, у којима су потребе читалаца макар и у назнакама артикулисане према тражењу информација о одређеном предмету.

Циљ је понуђених упутстава за предметну класификацију да се уједначи начелан приступ садржинској обради докумената, како би се обезбедио задовољавајући ниво објективности, омогућила доследност примене основних принципа у изради предметног каталога, као и стална контрола и редакција, одржавање система предметног каталога.

Вишедеценијско искуство у изради и одржавању лисног предметног каталога Народне библиотеке Србије и петогодишња пракса уноса података у поља садржинске обраде докумената у аутоматизовану библиографско-библиотечку базу података дозвољава нам да понудимо примере који су у Библиотеци настали.¹

Библиографски записи наведени у *Прилогу* и понуђени као мала провера научног, из техничких разлога, представљени су искључиво латиничним писмом.²

Љ. Б.

¹ Аутоматизована библиографско-библиотечка база Народне библиотеке Србије постоји од 1989. године.

² У овом издању приручника, писмо примера је у складу са електронским каталогом Народне библиотеке Србије.

ПРЕДМЕТНИ КАТАЛОГ

Предметни каталог један је од стварних каталога који путем предметних одредница и предметних рубрика, лексикографски сређених и успостављених логичних веза међу њима, представља предмет, тему или садржај публикација које улазе у фонд библиотеке.

Предмет/тема основна је мисао, промишљање аутора о неком предмету или појави, некој личности или неком процесу, географском простору или друштвеном догађају који су изложени у научном, документарном, дидактичком, литерарном спису, и у предметном каталогу заступљен је предметном одредницом или предметном рубриком.

Предметни каталог је систем информација о предметном садржају монографских публикација, чланака из серијских публикација и других носилаца информација разних појавних видова (географских карата, фотографија, грамофонских плоча итд.).

Предметни каталог је речнички организован низ предметних одредница и предметних рубрика, које окупљају различите носиоце информација са истим предметом/темом и са неопходним значењским везама којима се обезбеђује:

- доследна примена изабраног термина (предметне одреднице) утврђеног опсега значења;
- издвајање, односно искључивање синонима, квазисинонима или термина са више могућих значења – успостављање система еквивалентних веза;
- повезивање појмова по надређености или целине са деловима – успостављање хијерархијских веза;
- окупљање појмова блиских по значењу или супротних значења – успостављање асоцијативних веза.

Садржинска обрада докумената (монографских публикација, чланака из серијских публикација или докумената других појавних видова), односно предметна класификација, за разлику од дескриптивне обраде документа (библиографског записа), има за циљ да утврди садржај, да

га формулише природним језиком у облику утврђеног исказа (предметне одреднице) и да тако омогући једноставно и брзо проналажење информација о одређеном предмету.

Анализа библиографске јединице као целине или њених делова представља обавезни почетни посао, пре утврђивања садржаја, провере релевантних података. Следећа фаза је идентификација садржаја, издвајање теме или раздвајање више тема, препознавање могућих аспеката. И, на крају – синтетичко представљање садржаја анализираног документа: избор и обликовање одреднице/одредница и пододреднице, односно обликовање предметне рубрике.

Претходни круг основних појмова приказан је и дефинисан на основу дугог искуства у свету и код нас, праксе предметне класификације, теоријског доприноса великог броја класификатора, али и разноврсно формулисаних захтева корисника предметног каталога.

Настанак и развој предметног каталога

Потреба да се документи различитог садржаја раздвоје, а да се носиоци информација истог садржаја окупе, јавља се већ у време првих писаних докумената.

Предметни каталог, као систем информација о документима истог/различитог садржаја, јавио се после ауторског (алфабетског) и стручног каталога.

Прве најаве систематизовања података о садржинском аспекту публикације изражене су потребом да се у ауторском каталогу представе анонимна дела. Прва реч из наслова није увек била довољно јасна да би могла преузети улогу одреднице, па се морало тражити боље решење. Тако је следећа фаза била тражење речи из наслова, ударне или кључне речи, којом ће дело бити представљено на адекватнији начин. Природно, именица је најчешће била прва реч која је коришћена приликом формулисања наслова анонимне публикације. Регистри наслова пописаних рукописа у средњовековним манастирским библиотекама представљају следећи покушај пописа књига према њиховој садржини.

Крајем 17. века, појавио се први писани приказ предметне обраде публикација у једној библиотеци. Француз Адријан Баје³ аутор је тих писаних правила о изради предметног каталога.

Следећи прилог предметној класификацији налази се у писаним упутствима која потичу из Минхена. Почетком 19. века, Мартин Шретингер, библиотекар Дворске библиотеке у Минхену,⁴ израдио је, поред ауторског, и предметни каталог фонда Дворске библиотеке. Опис поступака предметне каталогизације садржи и чврсто Шретингерово становиште да за одређивање предмета једне публикације није довољно користити само наслов, као и да се усвојен термин који означава један појам мора доследно користити. Навео је, као неопходну операцију, искључивање неусвојених облика предметне одреднице. Раздвојио је употребу одреднице у једнини од употребе одреднице у множини.

Шретингеров рад у библиотечким круговима Европе није имао правог одјека. Током највећег дела 19. века, садржински аспект књига представљан је само стручним каталогом.

У Сједињеним Америчким Државама, крајем 19. века, библиотекарство се нагло развија, јављају се читаоци који траже литературу одређеног садржаја. Суочен са оваквим захтевима читалаца, Чарлс Катер⁵ је написао исцрпна упутства за предметну класификацију у оквиру правила за израду унакрсног каталога. Правила за речнички (унакрсни) каталог нормирају поступак за израду каталога, у који се абecedним редом уносе имена аутора, наслови анонимних публикација и предметне одреднице.

Катерова правила утицала су на појаву предметног каталога у европским библиотекама крајем 19. века. После Библиотеке Британског музеја, која је попис својих новоприспелих књига у 1881. години представила према њиховом садржају, јављају се предметни каталози у библиотекама Швајцарске, Немачке, Чешке, Француске.

³ Adrien Baillet (1649–1706).

⁴ Библиотека у којој је радио Мартин Шретингер (Martin Schrettinger, 1772–1851) данашња је Баварска државна библиотека (Bayerische Staatsbibliothek).

⁵ Charles Ammi Cutter (1837–1903).

Почетком 20. века, број библиотека у свету које израђују предметни каталог значајно се увећао. Пракса садржинске класификације наметала је израду детаљних упутстава за сваки поступак садржинске класификације, састављање пописа коришћених термина (одредница), повезивање појмова, уобличавање одговарајућих стандарда. Увођењем аутоматске обраде података у библиотеке, јавила се потреба и за састављањем тезауруса, инструмента термилошке контроле коришћених израза (дескриптора), којима се исказују садржинском класификацијом утврђени садржаји.

У нашој земљи предметна класификација нема дугу историју.

У Народној библиотеци Србије четрдесет пет година постоји предметни каталог.⁶

Објављени прилози о теорији предметне класификације, искуственим резултатима формирања и одржавања предметног каталога библиотекара – класификатора и резултати коришћења садржинских информација организованих у предметни каталог представљају несумњив утицај Народне библиотеке да се, поред стручног каталога, оснује и други реални каталог – предметни каталог.

Библиотека Матице српске, факултетске и семинарске библиотеке Београдског универзитета, библиотеке бројних института, историјски архиви у Београду и Нишу итд., имају предметни каталог. Увођењем аутоматизације и стварањем аутоматизоване базе библиографско-библиотечких података, отварају се нове могућности за предметно класификовање различитих фондова и за стварање нових, специјализованих база података о предметном садржају докумената.

⁶ Предметни каталог Народне библиотеке Србије постоји од 1948, пуних седамдесет година.

ПРЕДМЕТНА КЛАСИФИКАЦИЈА

Предметна класификација претпоставља развијено особено читање, примерено захтевима предметне класификације. Читање почиње на нивоу наслова документа, наслова издавачке колекције и, пре свега, на нивоу садржаја. Тражи се оно што је јасно исказано, али и могуће скривено.

Наслов публикације је први траг, али често не и довољан. Одредница је само делимично дата смислом наслова, а укупни предметни садржај открива се у процесу читања, анализе, поређења. Оспособљен за такво читање, класификатор је позван да уочи, поред садржаја самог по себи, и могућу информацију која није у првом плану, али различито мотивисаним корисницима може бити значајна компонента, део предмета истраживања.

Предметна класификација обухвата низ утврђених поступака којима се обезбеђује избор вербалних ознака ради утврђивања предметне одреднице, односно предметне рубрике у облику најближем, најсличнијем оном којим се корисник предметног каталога служи приликом тражења информација о одређеном предмету/теми:

- препознавање предмета/теме – анализа садржаја, разлагање проблема до стварања јасне представе о суштинској теми и евентуалним аспектима;
- проналажање појма којим ће већ утврђени предмет бити именован – додељивање предметне одреднице одговарајућег значења класификованом садржају;
- утврђивање потребе за додељивањем додатних одређења – пододредница, којима би се исказао семантички или просторни аспект, хронолошка ознака или формални облик класификованог документа;
- провера формулисаних предметних одредница, односно предметних рубрика са становишта еквивалентности, асоцијативности, хијерархије;

- предметном класификацијом утврђује се конкретан садржај, па додељена одредница не исказује област којој садржај припада, већ се додељује термин – предметна одредница, која заступа конкретну тему: спис који се бави алгебарским једначинама не добија одредницу Алгебра, већ Алгебарске једначине; спис у коме је представљено сликарство 19. века неће добити одредницу Ликовна уметност – 19в, већ Сликарство – 19в.

Избор израза за именовање утврђеног предмета/теме, избор најадекватнијег, па самим тим и стандардизованог облика, заснива се на неколико захтева које је формулисала примењена лингвистика: на семантичком захтеву, практичном захтеву и на, не мање важном, формалном захтеву.

- Изабрани термин мора бити *йогугаран* појму који именује, једнозначан, пружајући могућност разликовања терминолошке примене од уобичајене језичке праксе.
- Термин изабран у својству предметне одреднице недвосмислено именује појам и замењује дефиницију, представљајући појам.
- Усвојен термин / усвојена одредница треба да задовољи језичко осећање класификатора (кодификовани термин није исто што и колоквијални израз), али и да буде прихваћен на нивоу успешне примене при претраживању садржајне информације.
- Изабран термин / усвојена одредница треба да буде примерене дужине, једноставан за изговор и графички приказ, посебно кад су у питању сложене одреднице (фразе).

Избор термина за одредницу предметног каталога намеће неизоставно и опредељивање при избору израза из фонда домаће или стране терминологије. Дилема – определити се за облик зато што је домаћег порекла или обрнуто, за термин чија је употреба добила потврду у интернационалној примени – стално је присутна.

Увођење страних, интернационалних термина у систем предметних одредница налаже проверу њихове одомаћености у науци, међународне распрострањености примене и употребљивости или неупотребљивости изведених или сложених облика.

Једном усвојен термин не мора да значи и коначан избор. У тренутку доношења одлуке о усвајању изабраног термина којим се замењује термин из претходне употребе, цео поступак се мора потврдити доследном применом новоизабраног термина утврђеног опсега значења, издавањем евентуалних синонима или квазисинонима, њиховим искључивањем из даље употребе.⁷ Провером се морају обухватити и евентуални сложени или изведени облици.

⁷ Овај ауторкин став се односи на период рада у лисном каталогу. У електронском каталогу, синоними и квазисиноними се искључују као усвојени облици, али су многи од њих равноправно претраживи као неусвојени облици одреднице/пододреднице, који се уносе у одговарајућа поља у машински читљивим форматима COMARC/UNIMARC (96X). Ова напомена се односи и на све наредне ставове о „искључивању“ одређених облика одредница.

САДРЖИНА ПРЕДМЕТНОГ КАТАЛОГА

Потребе корисника за информацијама различитог карактера и све развијенији захтеви за специфичним одговорима на бројна питања утицали су на формирање различитих информационих инструмената. У многим библиотекама, поред алфабетског/абecedног каталога постоје и *сшварни* каталози, којима је представљен садржински аспект фонда.

Алфабетски каталог нуди библиографски опис публикација које улазе у фонд библиотеке и *основно* је информативно средство сваке библиотеке. Алфабетским или абecedним редоследом одредница, које означавају име индивидуалног аутора, име колективног аутора или наслов дела, он кориснику нуди информације садржане у библиографском опису. Служење ауторским каталогом претпоставља претходно познавање података за којима се трага: презимена и имена аутора, назива колективног тела, наслова итд.

Стручни каталог обједињује информације о публикацијама чија *шема* припада истој *струци*. Анализирани документ добија класификациону ознаку струке којој припада – број Универзалне децималне класификације (УДК) за дату научну дисциплину, односно прецизан класификациони симбол за конкретан садржај. Индексирањем садржаја по систему УДК, различите теме из исте стручне или научне области окупљене су у хијерархијском низу основног индекса. Те исте теме, предметно класификоване, наћи ће се на различитим местима, јер су предметне одреднице разврстане по алфабетском реду.

Предметни каталог је извор информација о документима чији је *садржај* заступљен предметном одредницом, односно предметном рубриком. Како је информација о садржају формулисана природним језиком, а одреднице (и рубрике) сређене по лексикографском принципу, проналажење информација је директно, не захтева претходно познавање неопходних библиографских података ни устројства класификационе шеме.

Селекција докумената

Предметни и стручни каталог припадају групи *реалних* каталога. Алфаветски каталог представља формална обележја свих публикација које улазе у фонд библиотеке. Реални каталози приказују садржински аспект претходно *изабраних* класификованих докумената и зато су селективни.

Улога предметног каталога – да окупи публикације чији је садржај покривен одређеном одредницом и да раздвоји публикације различитог садржаја – неминовно намеће и потребу за избором грађе која подлеже предметној класификацији.

Предметно се класификују, па према томе и уводе у предметни каталог, документи чији садржај има *научну, стручну, документациону* или *лишарну* вредност:

- монографске публикације;
- прилози из монографских публикација различитих аутора о истој или различитим темама;
- чланци из стручних, научних или књижевних серијских публикација.

Предметној класификацији *не подлежу*:

- књижевна дела⁸, сем историјских романа, путописа и мемоара;
- Свето писмо и Куран, сем њихових тумачења, публикација о преводима, илустрацијама, као и лексикона;
- уџбеници за основне и средње школе;
- публикације које приређују друштвенополитичке организације а ауторска и предметна одредница се подударују;
- публикације радних организација интерног обележја;
- публикације статистичких завода и других служби, у којима су приказани подаци за период краћи од једне године;

⁸ У савременој пракси предметне класификације постоји тенденција да се подручје предметизације прошири; класификују се, на пример, књижевни јунаци, књижевни топоними/хронотопи и сл.

- фотомонографије, албуми фотографија без пропратног текста (за пропагандни материјал, проспекте и албуме који се групно обрађују треба формирати и одржавати предметни регистар);
- ученички радови објављени у зборницима или серијским публикацијама;
- верски пропагандни материјал;
- публикације које садрже информације о појавама и догађајима без посебног документационог значаја и ефемерног трајања (програми различитих манифестација, туристички, трговачки проспекти и сл.);
- прикази књига, позоришних, биоскопских представа, саветовања, изложби (прилози из монографских или серијских публикација);
- кратки *in memoriam* текстови (прилози из монографских или серијских публикација).

Овако приказан принцип одабира публикација које својим садржајем треба да буду заступљене у предметном каталогу начелан је.⁹

Библиотеке различитих функција, различитог профила читалаца, па самим тим и са друкчијим задацима набавне политике, утврдиће сопствена начела која ће одражавати специфичне потребе корисника.

⁹ У пракси Народне библиотеке Србије чести су изузеци за потребе израде текућих библиографија, због специфичних захтева аутора, издавача и сл. Као што ауторка и наглашава, ова подела материјала који се предметно не класификује јесте *условна* и зависи од врсте библиотеке, врсте грађе и од потреба корисника и библиотека.

ПРЕДМЕТНА ОДРЕДНИЦА

Предметна одредница је реч или група речи којима се изражава одређен предмет/тема; она окупља све публикације чији се садржај препознаје по додељеном термину.

Предметна одредница је термин општеприхваћен у науци, научној литератури или у говорној пракси одређеног језичког подручја, којим се дефинише предмет/тема одређеног документа.

Предметна пододредница је утврђен термин којим се исказује аспект, место или време и на тај начин ближе одређује дати садржај или се исказује формални облик третираног документа.

Предметна рубрика је скуп одабраних термина – одреднице и једне или више пододредница (тематске, географске, хронолошке, формалне). Прецизно одабрани и стандардизовано уређени елементи предметне рубрике представљају садржај класификованог документа, са свим евентуалним аспектима који га ближе одређују, значењски га покривајући.

Предметна одредница којом се исказује предмет/тема документа је *садржајна*¹⁰ или *стварна одредница*.

Предметна одредница којом се изражава формални или књижевни облик документа, чији се предмет не може или бар не адекватно представити садржајном одредницом, јесте *формална одредница*.

Садржајна предметна одредница, према врсти предмета/теме коју заступа утврђеним термином, може бити:¹¹

¹⁰ У тексту је задржан израз који је у претходним издањима користила ауторка, мада се у пракси предметне класификације усталио термин *садржинска одредница*. У складу са овом напоменом треба посматрати и сваку наредну употребу наведеног термина.

¹¹ Нешто другачија подела садржајних одредница према врсти предмета налази се у наредном поглављу.

1) *ојшша* предметна одредница, за појмове којим су представљена

- жива бића
 - Рибе
 - Биљке
- ствари или предмети из природе или производи рада
 - Камен
 - Алати
- природне појаве и процеси
 - Вулкани
 - Светлост
 - Ерозија
- друштвене појаве и процеси
 - Сиромаштво
 - Запошљавање
- историјски догађаји
 - Реформација
 - Бурски рат 1899–1902

2) *персонална* или *особна* предметна одредница, којом су заступљена

- лична имена, имена породица
 - Тесла, Никола (1856–1943)
 - Лазовић (породица)
- имена митолошких бића
 - Аполон
 - Венера (божанство)
- називи колективних тела, којим се означава колективно тело представљено у класификованом документу
 - Уједињене нације¹²
 - Основна школа „Вук Караџић“ (Београд)

¹² У претходним издањима приручника у овом примеру коришћен је термин „Организација уједињених нација“, који је у класификаторској пракси превазиђен. Он се сада користи као један од неусвојених (алтернативних) облика одреднице, уз облике „УН“ и „ОУН“.

Југославија. Савезна скупштина
Руска православна црква

3) *географска* предметна одредница заступа имена

- географских простора
 - Јужна Америка
 - Атлантски океан
 - Сава
 - Камчатка
 - Апенинско полуострво
- геополитичких територија
 - САД
 - Југославија
 - Кина
 - Египат

4) *хронолошка* или *временска* предметна одредница именује временска раздобља

- археолошка доба
 - Бакарно доба
 - Халштат (археолошко доба)¹³
- геолошке ере, периоди
 - Мезозоик
 - Тријас
- историјски периоди
 - Стари век
 - Средњи век

Предметна одредница је, по правилу, именица и увек је у номинативу. Придев се јавља само у поимениченом значењу, кад се предочавају апстрактни појмови:

¹³ Пошто је Халштат назив за старије гвоздено доба, али и за насељено место у Аустрији, у овом издању приручника је значење појма у предметној одредници прецизирано податком у загради.

Планете
Воће
Лепо
Трагично

Врсте њредмешних одредница

Предметна одредница може бити *њросћа* и *сложена*.

Њросћа одредница – термин изражен једном речи или унитармом:

Човек
Природа
Васиона
Земљиште
Наука

Сложена одредница – термин састављен од две или више речи. Може бити комбинација две именице, придева и именице или, пак, готова фраза:

- две именице
 - Историја уметности
 - Отпорност материјала
 - Образовање одраслих
 - Држава благостања
 - Статистика цена
- придев и именица
 - Народна књижевност
 - Пољопривредно земљиште
 - Професионалне болести
 - Диференцијални рачун
 - Ликовна уметност
- два придева и именица
 - Српско лекарско друштво (Београд)
 - Међународно приватно право
 - Грађански ванпарнични поступак

- више речи
 - Органи за дисање
 - Уговори о коришћењу бродова
 - Куће у низу
 - Заштита од јонизујућег зрачења
 - Електронска обрада података

Ред речи у предметној одредници

Сложена одредница коју чине именица и придев може бити у природном или у инвертованом облику.

Природан ред речи користи се за сложене термине којима се изражавају самостални појмови; тада именица изражава општи појам, док придев одређује посебност именоване категорије:

- Национални паркови
- Политичке партије
- Пословне зграде
- Термоизолациони материјали
- Библиотечки фондови
- Основне школе
- Инфективне болести

Природан ред речи примењује се и за класификовање научних дисциплина:

- Развојна психологија
- Физичка хемија
- Туристичка географија
- Хумана екологија
- Политичка историја
- Органска хемија

*Инвертован облик*¹⁴ сложене одреднице користи се при формулисању термина састављеног од општег појма и придева којим се исказује одлика од другостепеног значаја или се само спецификује:

¹⁴ Употреба инверзије карактеристична је за лисни предметни каталог. У савременим системима класификације инсистира се на природном реду речи, а употреба инверзије је ограничена на специфичне случајеве; у пракси Народне библиотеке Србије, она се користи у предметним одредницама у којима уз именицу стоји више придева.

Породица, непотпуна
Геодезија, примењена
Хемијска једињења, органска
Међународни односи, економски
Економска анализа, међусекторска

Скраћенице у предметној одредници

Сложена имена држава, колективних тела, националних или међународних организација и удружења понекад се исказују скраћеницама. Скраћеница се уноси у одредницу уколико је тај облик општепознат и прихваћен. Пун облик, разрешење одреднице, сматра се синонимом и искључује се из употребе.¹⁵

Скраћенице могу бити у

- оригиналном облику
СССР
УНЕСКО¹⁶
- у адаптираном облику
САД

Скраћенице које су добиле својство именица пишу се као именице и не добијају разрешење:

Ласер
Радар

У осталим случајевима, скраћенице се разрешавају, уводи се пун облик имена, а скраћеница се искључује из примене.¹⁷

¹⁵ У електронском каталогу, пун облик назива држава се искључује као усвојени облик, али је равноправно претражив као неусвојени облик одреднице. Види пример 23 (у фуснотама упућујемо само на примере из *Додашка*).

¹⁶ *Правовис српској језика* (2010) препоручује да се ова скраћеница вербализује, односно да се пише великим почетним словом, Унеско. Међутим, у пракси Народне библиотеке Србије је, као усвојени облик одреднице, задржана верзална скраћеница УНЕСКО.

¹⁷ У складу са примедбом из фусноте 7, скраћенице се у електронском каталогу искључују као усвојени облици, али су равноправно претраживе као неусвојени облици одреднице. Види пример 20.

Универзална децимална класификација	не	УДК
Међународни монетарни фонд	не	ММФ

Једнина и множина именица у њредмејној одредници

Одредница може бити у једнини или множини, у зависности од природе појма који се именује и од језичке праксе одређеног језичког подручја.

Термином у *једнини* означавају се

- апстрактни појмови
 - Воља
 - Политика
 - Агресивност
 - Мишљење
 - Памћење
 - Туга
- науке, тј. научне дисциплине
 - Биологија
 - Физика
 - Психологија
 - Историја
 - Нумизматика
 - Генетика
- правци у филозофији
 - Стоицизам
 - Рационализам
 - Позитивизам
 - Егзистенцијализам
 - Постмодерна
- вредносне оријентације и системи веровања
 - Слобода
 - Друштвена једнакост
 - Хиндуизам
 - Хришћанство

- уметности
 - Сликарство
 - Музика
 - Глума
 - Балет

- књижевни родови и врсте
 - Проза
 - Драма
 - Српски роман
 - Француска комедија

- жива бића која представљају врсту
 - Орао белорепан
 - Цигаја
 - Овца
 - Липа
 - Јоргован
 - Сабљарка

- делови тела или органи
 - Врат
 - Душник
 - Колено
 - Жучна кеса
 - Слезина

- болести
 - Куга
 - Туберкулоза
 - Реуматизам
 - Колера
 - Трбушни тифус

- природни и други материјали, супстанце, ткива
 - Камен
 - Сумпор
 - Каолин
 - Гума
 - Сирћетна киселина
 - Крв

- природне појаве и процеси
 - Киша
 - Светлост
 - Оксидација
 - Радиоактивно зрачење
 - Старење
- вођени поступци и процеси
 - Мерење
 - Планирање
 - Дестилација
 - Производња
 - Наводњавање
- спортови
 - Гимнастика
 - Одбојка
 - Пливање
 - Тенис
 - Хокеј на леду
 - Шах

Термином у *множини* означавају се:

- општи појмови
 - Животиње
 - Биљке
 - Мостови
 - Житарице
 - Планине
- жива бића у биологији, означена као коло, класа, ред или породица
 - Кичмењаци
 - Сисари
 - Глодари
 - Даброви
 - Мишеви

- системи органа
 - Органи за кретање
 - Органи за дисање
- групе материјала и супстанци
 - Технички материјали
 - Композитни материјали
 - Хемијска једињења
 - Лекови
- појаве у природи
 - Атмосферске појаве
 - Земљотреси
 - Поплаве
 - Бујице
- производи људског рада
 - Књиге
 - Споменици културе
 - Машине
 - Бродови
 - Паркови
- имена племена, народа, етничких или верских заједница
 - Европљани
 - Германи
 - Данци
 - Пипери
 - Цинцари
 - Хришћани
 - Муслимани
- професије
 - Лекари
 - Учитељи
 - Библиотекари
 - Занатлије
 - Фудбалски тренери

Термин се користи у једнини и множини кад се раздваја опсег примене за једнину од опсега примене за множину или кад се мора избећи могућна вишезначност:

Купина – за воћку

Тезаурус – за теоријске радове

Позориште – за врсту уметности

Купине – за плод

Тезауруси – за прописе

Позоришта – за техничка својства

Бројеви у предметној одредници

Одредница, поред термина, може садржати и нумеричке ознаке, бројеве:

Мађарска револуција 1848

Српско-бугарски рат 1885

Санстефански мир 1878

Српско-бугарски рат 1913

Први светски рат 1914–1918

Топлички устанак 1917

Октобарска револуција 1917

Све одредбе којима се прописује начин утврђивања, облик и примена одреднице односе се и на пододреднице.

Садржајне одреднице¹⁸

Различити предмети, жива бића, природне појаве, процеси у природи, друштвена збивања, производи људског рада, уметничке творевине или предмети који имају лична или властита имена – лица, географски простори, удружења, радне организације или органи власти – најчешћи су садржаји публикација које се предметно класификују. Одреднице којима се именују ти предмети чине класу садржајних одредница. У зависности од тога коју врсту предмета заступају, садржајне одреднице сврставају се у следеће групе:

1. опште одреднице
2. именске одреднице
 - а) персоналне или особне
 - б) одреднице којима се исказује назив колективног тела

¹⁸ Види фусноту бр. 10 о употреби овог термина.

3. географске одреднице
4. хронолошке или временске одреднице

Опшће одреднице

Опште одреднице именују:

- жива бића
 - Деца
 - Домаће животиње
 - Инсекти
 - Липа
- природне појаве и процесе, друштвене појаве и процесе
 - Земљотреси
 - Вулкани
 - Раднички покрет
 - Професионална оријентација
 - Запошљавање
- природне и друге материјале, супстанце, ткива
 - Угаљ
 - Каолин
 - Целулоза
 - Коштана срж
 - Крв
- производе људског рада и умећа
 - Архиви
 - Књиге
 - Пристаништа
 - Железничка пруга Београд–Бар
 - Манастир св. Петке Изворске ¹⁹

¹⁹ У складу са променама у класификаторској пракси, манастири се, будући живе и делатне заједнице, предметно класификују као колективна тела и тиме престају да се третирају као опште, тематске одреднице. Према одговарајућем стандарду, они се класификују у поље 601а, а не у поље 606а. Овај пример указује на променљиву и често конвенционалну природу предметне класификације – једном договорено решење није заувек дато, већ се, у складу са променама у научним сазнањима, у пракси, начину сагледавања природе грађе и сл., и оно мења.

- апстрактне појмове
 - Мишљење
 - Лепо
 - Трагично
 - Демократија
- науку, научне дисциплине, филозофске правце, уметности
 - Историја
 - Палеографија
 - Ветеринарска физиологија
 - Егзистенцијализам
 - Сликаство
- историјске догађаје
 - Француска револуција 1789
 - Народноослободилачка борба 1941–1945
 - Битка код Монте Касина 1944²⁰
 - Вартоломејска ноћ 1572
- наслове језичких и књижевних споменика чији је аутор остао непознат или који се не могу поуздано приписати одређеном аутору или групи аутора
 - Свето писмо
 - Песма о Сиду
 - Мирослављево јеванђеље
- наслове серијских публикација²¹
 - Краљски Далматин (лист)
 - Политика (лист)
 - Психологија (часопис)
 - Библиотекар (часопис)

²⁰ У историјској литератури битка је познатија као Битка за Монте Касино, али наведени облик постоји као усвојен у библиографској бази Народне библиотеке Србије.

²¹ За разлику од наведене праксе у лисном каталогу, наслови серијских публикација у електронском каталогу нису опште, тематске одреднице, већ се класификују у поље 605 – Назов као предметна одредница.

Наслови страних серијских публикација уносе се у оригиналном облику,²² јер преводом губе атрибуте препознатљивости:

Монд (лист)
Тајмс (лист)
Архив фир славише филологи (часопис)

Именске одреднице

Имена личности, имена породица, имена митолошких бића и називи колективних тела представљени су у предметном каталогу именском одредницом.

Персонална или особна одредница заступа име личности која је предмет класификованог документа. Личност мора бити заступљена јединственом одредницом, без обзира на то колико и каквих додатака може стајати уз име. Неусвојени облици искључују се из употребе.²³

Начелна правила према којима се утврђује јединствена одредница за индивидуалног аутора у алфабетском каталогу примењују се и при утврђивању усвојеног облика особне одреднице за предметни каталог, иако су им функције сасвим другачије.

Персоналну одредницу чине презиме, име, година рођења и смрти. Ако се не може утврдити датум²⁴, користи се оквирни податак, на пример век, или се ставља знак питања:

Тесла, Никола (1856–1943)
Методије, свети (?–885)

Имена личности из старог и средњег века уносе се у облику који је сачуван:

Фидија (510пне–438пне?)
Хомер (око 800пне)

²² Наслови страних серијских публикација уносе се у електронску базу фонетски, без превођења; етимолошки облици се уносе као неусвојене одреднице.

²³ Искључују се као усвојени облик, а равноправно су претраживи у електронском каталогу као неусвојени облици одреднице. Види примере 5, 22, 25, 27, 28, 29 и 30.

²⁴ Ауторка мисли на тачне године рођења и смрти.

Црноризац Храбар (10в)
Јурај Далматинац (око 1400–1473)

Персонална одредница којом су заступљени владари и црквени великодостојници (папе, патријарси) састоји се од имена, наследног реда (уколико постоји), назива положаја (титуле) и датума²⁵ рођења и смрти или владавине; неусвојен облик искључује се из употребе:²⁶

Дарије I, персијски цар (521пне/485пне)
Стефан Дечански, српски краљ (1321/1331)
Марија Терезија, аустријска царица (1717–1780)
Елизабета II, британска краљица (1926–)
Пије XII, папа (1876–1958)
Гаврило I, српски патријарх (1595–1659)
Евтимије, трновски патријарх (око 1317–1402)

Псеудоним се усваја као јединствена одредница ако доследно у пракси замењује право име, које се искључује из употребе:²⁷

Веркор (1902–1991)	не	Бриле, Жан (1902–1991)
Прехов, Воранц (1893–1950)	не	Кухар, Ловро (1893–1958)
Гробаров, Јаков (1938–2013)	не	Ковачевић, Миладин (1938–2013)

У осталим случајевима, псеудоним се разрешава, а јединствена одредница заступа право име; псеудоним се искључује из употребе:²⁸

Винавер, Станислав (1891–1955)
Кујуџић, Милан (1842–1893)
Гика, Елена (1829–1890)

Облик имена по коме је личност познатија има предност у односу на право име и узима се као одредница:²⁹

Алексић, Мија (1923–1995)

²⁵ Види претходну фусноту.

²⁶ Искључује се као усвојени облик, а равноправно је претражив у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице.

²⁷ Право име се, у том случају, искључује се као усвојени облик, али остаје равноправно претраживо у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице. Види пример 25.

²⁸ Искључује се као усвојени облик, а равноправно је претражив у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице. Види пример 43.

²⁹ Види пример 22.

Страна лична имена уносе се у транскрибованом облику, оригинални облик искључује се из употребе.³⁰ Користе се облици усвојени у библиографским приручницима одговарајуће земље порекла и правописна правила о транскрипцији страних имена.

- Француска
 - Ла Фонтен, Жан де (1621–1695)
 - Гол, Шарл де (1890–1970)
- Италија
 - Де Амичис, Едмондо (1846–1908)
 - Де Сика, Виторио (1902–1974)
- Шпанија
 - Сервантес Сааведра, Мигуел (1547–1616)
 - Калдерон де ла Барка, Педро (1600–1681)
- Велика Британија
 - Стоу, Харијет Бичер (1811–1896)
 - Меклуан, Маршал (1911–1980)
- Холандија
 - Вандел, Јосип ван ден (1587–1679)
 - Гог, Винцент ван (1853–1890)
- САД
 - Де Мил, Сесил Б. (1881–1959)
 - Ван Дорен, Марк (1894–1972)
- Бугарска
 - Ботев, Христо (1848–1876)
 - Вазов, Иван (1850–1921)
- Русија
 - Толстој, Лав Николајевич (1828–1910)
 - Цветајева, Марина Ивановна (1892–1942)

³⁰ Искључује се као усвојени облик, а равноправно је претражив у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице. Види примере 5 и 29.

- Пољска

Домбровска, Марија (1889–1965)

Сјенкјевич, Хенрик (1846–1916)

Персонална одредница обликује се према правилима савременог правописа. Двочлано презиме пише се са цртицом ако је само други члан презимена променљив и за двочлана презимена жена:³¹

Полит-Десанчић, Михаило (1833–1920)

Вук-Павловић, Павао (1894–1976)

Матић-Хале, Мирјана (1912–1986)

Капицић-Хаџић, Насиха (1932–1995)

Персонална одредница може да заступа и име породице, династије:

Лазовић (породица)

Обреновић (династија)

Имена митолошких бића представљају се персоналном одредницом:

Венера (митолошко биће)

Перун

Назив колективног шела као предметна одредница представља документе чији садржај приказује:

- државне, локалне органе власти,
- политичке партије,
- друштва и удружења,
- међународне организације, удружења,
- верске заједнице,
- предузећа, установе, финансијске организације,
- конгресе, симпозијуме,
- фестивале, изложбе и друге манифестације.

³¹ Види пример 30. Према *Правопису српског језика* (2010), цртица се у двоструким презименима употребљава ретко, пре свега у мушким презимена, чији се други део мења по падежима: Јанко Полић-Камов, Михаило Полит-Десанчић, Анри де Тулуз-Лотрек и др. Како се женска презимена која се завршавају на -о или на -ић, без обзира на то да ли су двострука или не, по падежима не мењају, онда ни потребе за писањем цртице нема. Међутим, како је у прошлости правопис дозвољавао употребу цртице, библиографска пракса на то одговара уважавањем и пописивањем варијантних облика женских двоструких презимена, са и без цртице.

Општа начела по којима се одређује облик назива колективног тела која важе у изради јединствене одреднице за алфабетски каталог примењују се и при утврђивању предметне одреднице.

Колективна тела са територије Југославије воде се у пуном званичном називу:

Народна библиотека Србије (Београд)
Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (Београд)³²

Страна колективна тела уводе се у предметни каталог у преведеном облику. Оригинални облик искључује се из употребе:³³

Библиотека Мађарске академије наука (Будимпешта)
Светска здравствена организација (Женева)

Назив колективног тела исказан скраћеницом уноси се у пуном облику. Скраћеница се искључује из употребе:³⁴

Међународна организација рада (Женева)	не	ILO
Организација за економску сарадњу и развој	не	OECD
Северноатлантски пакт	не	NATO

Скраћеница се као назив колективног тела користи само уколико је у општој употреби као јединствен облик:³⁵

УНЕСКО
УНПРОФОР
ВМРО

Одредница која заступа органе власти води се на име територије, као независно подређено тело везано искључиво за одређену територију; потом следи пун назив органа власти.³⁶

³² Види пример 31.

³³ Искључује се као усвојени облик, а равноправно је претражив у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице. Види пример 28.

³⁴ Искључује се као усвојени облик, а равноправно је претражив у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице. Види пример 38.

³⁵ Види примере 18 и 23.

³⁶ Види примере 45 и 46.

Југославија. Савезни секретаријат за народну одбрану
Србија. Народна скупштина
Београд. Општина Врачар

Колективна тела војске (морнарице, ваздухопловства) као подређена тела воде се на име територије на којој су успостављена; затим се уноси пуно име војне организационе јединице:³⁷

Југославија. Југословенска ратна морнарица
Југославија. Народноослободилачка војска

Органи правосуђа (тужилаштва, правобранилаштва, судови) самостална су колективна тела. За одредницу се узима облик којим је исказан пун званични назив и додаје му се седиште:

Јавно правобранилаштво Србије (Београд)
Јавно тужилаштво Хрватске (Загреб)
Уставни суд Црне Горе (Подгорица)
Окружни суд (Скопље)

Колективно тело мање управне јединице, чије име у облику атрибута садржи име града или области, уводи се под географским именом, а у округлој загради прецизира се облик управе. Званични назив другачији од усвојеног облика искључује се из употребе.³⁸

Ваљево (срез)
Бор (округ)
Војводина (аутономна покрајина)

Колективно тело мање управне јединице (срез, округ, жупанија, бановина), области у чијем званичном називу стоји име реке или планине у придевском облику, формулише се тако да придев стоји на првом месту, а потом ознака управне јединице. Службени назив у изворном редоследу који се разликује од усвојеног облика искључује се из употребе:³⁹

³⁷ Види пример 33.

³⁸ Искључује се као усвојени облик, а равноправно је претражив у електронском каталогу као неусвојени облик одреднице.

³⁹ Исто.

Дунавска бановина
Дурмиторски срез
Зетска област

Колективно тело које има утврђено седиште у предметној одредници, иза званичног назива добија име седишта, које се ставља у округлу заграду:⁴⁰

Историјски архив (Котор)
Основна Школа „Вук Караџић“ (Београд)
Спортско друштво Железничар (Смедерево)
Српска књижевна задруга (Београд)

Колективно тело које има утврђено седиште а оно је исказано атрибутом, заступаће званично име у предметној одредници, без навођења седишта у округлој загради:⁴¹

Музеј града Београда
Пета београдска гимназија
Лука Бар

Изузетно, седиште се наводи уколико организације, предузећа имају филијале и у другим местима:

Новосадска банка (Нови Сад)
Новосадска банка (Београд)

Међународна колективна тела заступљена су предметном одредницом која се формулише по истим принципима по којима и одреднице за југословенска колективна тела. Јединствена одредница се исказује у преводу, име у оригиналу, а скраћенице се искључују из употребе:⁴²

Међународни суд правде (Хаг)
Међународна федерација библиотекарских друштава (Хаг)
Европска економска заједница

⁴⁰ Види примере 12, 27, 28 и 35.

⁴¹ Види пример 27.

⁴² Искључује се као усвојени облик, уноси као неусвојена одредница. Види пример 20.

Географске одреднице

Географска одредница означава:

- имена географских простора (континената, океана и мора, планинских масива и равница, река и језера итд.);
- називе геополитичких територија, друштвенополитичких заједница (држава, области, покрајина, насеља).

Географска одредница – име географске јединице – користи се за:

- предметно класификовање докумената у којима се са више аспеката приказује или проучава целина одређеног географског простора:

Јужна Америка
Сахара
Атлантски океан
Сибир
Средоземље

- класификовање докумената чији се садржај односи на појаве или процесе који су неодвојиво везани за одређени географски простор, чине део тог простора:

Европа – Становништво
Азовско море – Салинитет
Балтичко море – Дно
Србија – Туристичке могућности

Географска одредница – име геополитичке територије или мање географске јединице – примењује се за класификацију докумената у којима су дата:

- општа својства територије или мање територијалне јединице

Данска
Војводина
Азија – Регионална географија
Србија – Географија
Велика Британија – Економска географија
Словенија – Геологија

- историјски развој, политичка, економска, културна историја
 - Италија – Историја
 - Француска – Политичка историја
 - САД – Економска историја
 - Пољска – Културна историја
- унутрашња и спољна политика коју остварује држава
 - Југославија – Унутрашња политика
 - Велика Британија – Спољна политика
- социјална, стамбена политика
 - Пољска – Социјална политика
 - Србија – Стамбена политика
- економска политика
 - Мађарска – Економска политика
 - Словенија – Економска политика
- становништво
 - Румунија – Становништво
 - Белгија – Становништво
- статистика
 - Југославија – Статистика
 - Шведска – Статистика
- делови града, улице, паркови, споменици културе
 - Београд – Врачар
 - Пожаревац – Спомен-парк Чачалица
 - Ниш – Тврђава
- енциклопедијски приказ с политичког, економског и културног аспекта
 - Бугарска – Енциклопедије
 - Словенија – Енциклопедије
 - Византија – Лексикони
- литерарни опис географског простора
 - Азија – Путописи
 - Верона – Путописи

Банат – У успоменама
 Ваљево – У успоменама

- појаве, догађаји или делатности на одређеној територији, приказани у документима различитих појавних видова (на фотографијама, географским картама, у туристичким водичима)

Литванија – Географске карте
 Израел – Албуми
 Египат – Водичи

Сложена географска одредница коју чине придев и именица пише се у природном реду речи кад означава имена континената или географских регија изнад нивоа државе:

Јужна Америка
 Северна Африка
 Југоисточна Европа

Инвертован облик сложеног географског имена користи се за делове државе и мање географске јединице:

Италија, јужна
 Банат, северни

Географска одредница која представља име државе одређује се према географском имену, без обзира на пун назив државе, који садржи облик државног уређења.

Током историје, државе су мењале територије, састав становништва и облике владавине. Нема скоро ниједне државе која би се могла представити једним званичним именом. Увођењем званичних назива за сваки период као посебних одредница, информације о једној држави морале би се тражити на онолико имена колико их је држава званично имала.

Одредницу којом се именује држава треба формулисати као географски назив простора који та држава заузима:

Велика Британија	не	Уједињена Краљевина Велика Британија
Монако	не	Кнежевина Монако

Југославија не Држава Словенаца, Хрвата и Срба,
Краљевина Југославија
Демократска Федеративна Југославија
Социјалистичка Федеративна Република Југославија

Географска одредница којом се именује државна територија која се током историје мењала, у загради добија додатно објашњење, којим се ближе одређује која је држава у питању:

Немачка (до 1945)
Немачка (ДР)
Немачка (СР)
Немачка (од 1990)
Југославија (СР)

За државе које су у одређеном историјском периоду имале назив који данас не означава исту територију установљавају се одреднице под именом из времена постојања:

Римска држава
Византија
Аустроугарска

Властито име које носе различите географске јединице добијају додатно одређење за сваку јединицу понаособ, чиме се избегава појава полисемије:

Бела Црква (Банат)
Бела Црква (Рађевина)
Хвар (острво)
Хвар (град)
Вашингтон (држава)
Вашингтон (град)

Самостални објекти изван одређених насеља, архитектонске целине, споменици културе третирају се као општи појмови и уводе се под својим именима:

Самостан Марија Звизезда⁴³
Канал Дунав–Тиса–Дунав

⁴³ У складу са напоменом из фусноте 19, манастири се више не третирају ни као географске одреднице, већ искључиво као колективна тела. Види пример 41.

Хидроелектрана „Вишеград“
Манастир Дечани

Хронолошке одреднице

Хронолошка или временска одредница означава називе омеђених временских периода, али садржајем пружа и податке о достигнућима духовне и материјалне културе одређених раздобља:⁴⁴

- периоди из прошлости Земље, геолошке ере
 - Мезозоик
 - Карбон
- праисторијски период и његова доба
 - Неолит
 - Бронзано доба
- дужа историјска раздобља
 - Стари век
 - Нови век
- омеђена временска раздобља
 - Осамнаести век
 - Хиљаду деветсто шездесет осма

Назив за временско раздобље преузима се из терминологије коју су конституисале одговарајуће науке – геологија, археологија, историја. Паралелни термини из говорне праксе или они који су застарели искључују се из употребе:⁴⁵

Праисторија	не	Преисторија ⁴⁶
Неолит	не	Млађе камено доба
Бакарно доба	не	Енеолит

⁴⁴ Види примере 8 и 14.

⁴⁵ Искључује се као усвојени облик, уноси као неусвојена одредница. Види пример 14.

⁴⁶ У претходним издањима приручника, препоручен је био облик „Преисторија“, који се данас уноси као неусвојена одредница/пододредница.

ФОРМАЛНЕ ОДРЕДНИЦЕ

Посебну врсту предметних одредница чине формалне одреднице.

Публикације које приказују према одабраном формалном принципу разнородне садржаје или им је садржај исказан у литерарном облику класификују се помоћу формалних одредница.⁴⁷

Формална одредница заступа документе чији се садржај не може на одговарајући начин исказати садржајном одредницом.

Формалном одредницом окупљају се:

- енциклопедије
 - Енциклопедије, опште
 - Енциклопедије за децу
 - Лексикони
- библиографски пописи
 - Библиографије, националне
 - Библиографије библиографија
- биографски пописи, збирне биографије
 - Биографије
- речници страних речи или вишејезични речници
 - Речници страних речи
- издавачки, књижарски, филмски, антикварни каталози
 - Каталози, књижарски
 - Каталози, филмски

Формална одредница је увек исказана множином.

Садржајна одредница у једнини окупља документе у којима је представљен теоријски аспект именованог појма: библиографија, енциклопедија, биографија, уџбеник и сл.

⁴⁷ Види примере 17 и 21.

Тематске енциклопедије, библиографије, једнојезични речници класификују се према теми, тј. уводе се као садржајне, персоналне, географске одреднице, док се њихов формални облик исказује формалном пододредницом:

Право – Енциклопедије
Српскохрватски језик – Речници
Византија – Лексикони
Тесла, Никола (1856–1943) – Библиографије

Сложена формална одредница, састављена од придева и именице, користи се у инвертованом облику да би се сачувало окупљање сродних појмова:

Речници, вишејезични

ПОДОДРЕДНИЦА

И поред бројних могућности које за садржајну класификацију пружају одреднице, сусрећемо се са документима у којима се тема приказује са аспеката којима се предмет спецификује, ситуира у одређен простор, временски се издваја, утврђује му се намена или, не мање важно, исказује његов формални облик.

Термини који заступају различите аспекте утврђеног садржаја (теме), исказаног предметном одредницом, представљају предметне под-одреднице.

Према намени коју имају, сврставају се у четири категорије:

- опште или тематске,
- географске,
- хронолошке или временске,
- формалне.

Опште пододреднице

Опште пододреднице ближе одређују садржај, сужавају тему. Користе се најчешће уз опште,⁴⁸ персоналне⁴⁹ и географске⁵⁰ одреднице.

Опште пододреднице се утврђују, формирају по истим принципима по којима и опште одреднице.

Општа или тематска пододредница *уз ошће одреднице* ближе одређује:

- део предмета који се не може исказати одредницом
 - Трешња – Стабло
 - Аутомобили – Кочнице
 - Градови – Историјски центри

⁴⁸ Види примере 13, 31 и 38.

⁴⁹ Види примере 5, 28, 29 и 39.

⁵⁰ Види примере 7, 10, 34 и 36.

- својства предмета
 - Ваздух – Густина
 - Грађевински материјали – Влажност
 - Путеви – Пропусна моћ
- процес који трпи предмет
 - Челик – Обрада ваљањем
 - Одојчад – Нега
 - Хартија – Сушење
- радњу коју врши предмет
 - Сисари – Зимски сан
 - Школе – Финансијско пословање
 - Звезде – Зрачење
- узрок или постанак
 - Шећерна болест – Гојазност
 - Саобраћајне несреће – Узроци
 - Језера – Постанак
- намену, коришћење
 - Пестициди – Примена
 - Металургија – Потрошња енергије
 - Амбалажа – Прехрамбена индустрија
- аспект проучавања предмета
 - Урбанистичко планирање – Социолошки аспект
 - Информисање – Правни аспект
 - Здравство – Економски аспект
 - Нервни систем – Физиологија
 - Наука о књижевности – Компаративни метод
 - Социјална патологија – Право
- однос са другим предметима
 - Физика – Филозофија
 - Професори – Ученици
 - Морал – Друштво

Општој одредници се, по правилу, додељује једна општа пододредница:

Енглески језик – Граматика
Поремећаји понашања – Педагошки аспект

Одређене теме, због сложености, захтевају детаљније представљање. У таквим случајевима, општа одредница се спецификује двома општим пододредницама:

Ученици – Оцењивање – Психолошки аспект
Читање – Почетна настава – Методика
Француска књижевност – Ликови – Жене

Општа пододредница уз *пјерсоналне одреднице* спецификује:

- биографске податке о личности
 - Илић, Јован (1823–1901) – Школовање
 - Обрадовић, Доситеј (1739–1811) – Путовања
 - Шантић, Алекса (1868–1924) – Болести
- делатности
 - Новаковић, Стојан (1842–1915) – Просвета
 - Секулић, Исидора (1877–1958) – Превођење
 - Бошковић, Руђер (1711–1787) – Филозофија
- наслове приказаних дела
 - Бетовен, Лудвиг ван (1770–1827) – „Шеста симфонија“
 - Мажуранић, Иван (1814–1890) – „Смрт Смаил-аге Ченгића“
 - Роден, Огист (1840–1917) – „Пољубац“
- ставове према појавама, проблемима
 - Достојевски, Фјодор Михајлович (1821–1881) – Нихилизам
 - Црњански, Милош (1893–1977) – Национално питање
 - Тито, Јосип Броз (1892–1980) – Марксистичко образовање
- односе са другим личностима, утицај других личности⁵¹
 - Карацић, Вук Стефановић (1787–1864) – Милош Обреновић, српски кнез (1780–1860)

⁵¹ У савременој пракси се овакве предметне рубрике избегавају, а уместо њих се уводе по две рубрике са персонaлним одредницама.

Хајдегер, Мартин (1889–1976) – Кант, Имануел (1724–1804)
Јовановић, Слободан (1869–1958) – Марковић, Светозар (1846–1875)

Општа пододредница уз *колективна шела* најчешће означава:

- историјски развој, пословање, догађаје
Италијанска народна партија – Оснивање
Народна библиотека Србије (Београд) – Историја
Уједињене нације – Финансијско пословање
- однос према проблемима или појавама
УНЕСКО – Право на образовање
Међународни монетарни фонд – Земље у развоју
Српско лекарско друштво (Београд) – Здравствено васпитање

Општа или тематска пододредница уз *географске одреднице* представља:

- опште карактеристике омеђеног географског простора
Европа – Рељеф
Бабушница – Географија
- границе, историју геополитичких територија
Бугарска – Границе
Пољска – Историја – Средњи век
- појаве и процесе везане за територијалну или географску јединицу
Хрватска – Социјалистичка изградња
Француска – Становништво
Аралско језеро – Водни биланс
Велика Морава – Загађење отпадним водама
- функције геополитичких јединица
Југославија – Спољна политика
САД – Економска политика
- делове града
Пожаревац – Спомен-парк Чачалица
Скопље – Трговачки центар

- културни живот градова

Париз – Културни живот

Цетиње – Музички живот

Лесковац – Ликовни живот

Општа пододредница *уз временске одреднице*: специфичан садржај временске одреднице не пружа могућност примене разноврсних тематских пододредница; у најчешћој употреби су термини којима се одређује деоба периода:

Неолит – Датирање

Бакарно доба – Периодизација

Општа пододредница *уз формалне одреднице* користи се ретко:

Библиографије, националне – Музикалије – Југославија

Енциклопедије, опште – Графичка опрема – Југославија

Географске пододреднице

Географска пододредница има функцију просторне дефиниције класификованог садржаја. Користи се уз све врсте предметних одредница.⁵²

Географска пододредница *уз ойшше одреднице* прецизира просторни аспект утврђене теме:

Народне игре – Бачка

Музика – Индија

Привредни развој – Србија

Међународни односи – Источна Азија

Трговина – Блиски Исток

Саобраћај – Србија, западна

Образовање – Шведска

Клима – Неретва

Географска пододредница *уз њерсоналне одреднице* представља место боравка или делатности именоване личности:

Црњански, Милош (1893–1977) – Лондон

Петровић, Растко (1898–1949) – САД

⁵² Види примере 7, 8, 11, 14, 15, 24 и 31.

Бајрон, Џорџ Гордон (1788–1824) – Италија
Бошковић, Руђер (1711–1787) – Милано

Географска пододредница *уз колективна шела* означава територијално одређење делатности:

Римокатоличка црква – Јужна Африка⁵³
Међународни монетарни фонд – Латинска Америка
Друштво црвеног полумесеца – Средоземље

Географска пододредница *уз временске одреднице* представља територију којом су обухваћена истраживања одређеног периода:

Неолит – Подунавље
Тријас – Цер (планина)

Географска пододредница *уз формалне одреднице* користи се претежно да означи територију на којој се јављају библиографски пописи, енциклопедије, лексикони:

Библиографије, националне – Југославија
Енциклопедије, опште – Француска – 19в

Географска пододредница примењује се у истом облику као географска одредница.

ХРОНОЛОШКЕ ПОДОДРЕДНИЦЕ

Хронолошка или временска пододредница сужава класификован садржај са временског аспекта⁵⁴ и примењује се уз све врсте одредница, сем уз персоналне⁵⁵ и хронолошке одреднице:

Српскохрватска књижевност⁵⁶ – 19в
Археолошке ископине – Бронзано доба

⁵³ У претходним издањима приручника, овај пример је гласио: „Католичка црква – Јужна Африка“. Међутим, у бази Народне библиотеке Србије, „Католичка црква“ је неусвојени, а „Римокатоличка црква“ усвојени облик одреднице.

⁵⁴ Види примере 7, 12, 15, 18, 24, 31, 32, 36 и 38.

⁵⁵ Хронолошка пододредница се користи уз персоналну одредницу независно од година рођења/смрти аутора. Види пример 44.

⁵⁶ У историји књижевности, како српској, тако и хрватској, појам српскохрватске књижевности не постоји, али постоји у електронској бази података Народне библиотеке Србије, где је, као и у овом приручнику, сачуван као траг прошле идеологије и њеног утицаја на теме и формирање предметног каталога.

Правни факултет (Београд) – 1950–1960
Француска академија наука – 18–19в
Београд – 1980
Европа – Историја – Средњи век
Речници страних речи – 19в

Временски аспект у пододредници исказује се веком/вековима или годином/годинама.

Хронолошке пододреднице које означавају одређени период (геолошки, археолошки, историјски) користе се у истом облику као одреднице:

Срем – Становништво – Праисторија
Архитектонски споменици – Подунавље – Средњи век

Формалне пододреднице

Формална пододредница исказује појавни вид класификованог документа, формални облик, а исто тако указује на могућу намену.⁵⁷ Користи се уз све врсте одредница:

Музика – Лексикони
Медицина – Енциклопедије
Право – Речници, вишејезични
Француска драма – Библиографије
Шпијунажа – Југославија – У литератури
Андрић, Иво (1898–1975) – Биографије
Пупин, Михајло (1854–1935) – Аутобиографија
Народна библиотека Србије (Београд) – Зборници
Музеј града Београда – Историјска грађа
Југославија – Енциклопедије
Француска – 1968 – Статистика
Лондон – Водичи
Мезозоик – Зборници
Биографије, опште – Лексикони

⁵⁷ Види примере 2, 5, 9, 11, 20, 23, 27, 28, 31, 35 и 40.

Формалне пододреднице се јављају у истом облику као и одговарајуће одреднице, исказане су множином, изузев пет термина у једнини:

Аутобиографија
Историјска грађа
Преписка
Статистика
Хронологија

Сложене формалне пододреднице које чине придев и именица користе се у инвертованом облику, као и одговарајуће одреднице:

Енглески језик – Речници, сликовни
Хумана генетика – Библиографије, реферативне
Угоститељство – Речници, вишејезични

ПРЕДМЕТНА РУБРИКА

Предметна рубрика је скуп термина – одреднице и једне или више пододредница – којим је представљен класификован садржај са свим евентуалним аспектима који га ближе одређују.

Редослед примене пододредница у предметној рубрици строго је утврђен и изгледа овако:

1. семантички садржај појма – општа или *темајска* пододредница;
2. просторни аспект појма – *географска* пододредница;
3. временско одређење – *хронолошка* пододредница;
4. литерарни или формални облик класификованог документа – *формална* пододредница.

Сисари – Цитолошка испитивања

Реке – Југославија

Београд – Средњи век

Енглеска поезија – 19в

Немачка књижевност – Библиографије

Сремац, Стеван (1855–1906) – Преписка

Реке – Југославија – Библиографије

Београд – Средњи век – У литератури

Народна књижевност – Мотиви – Закопано благо

Мокраћни органи – Инфекције – Лечење – Зборници

Србија – Историја – 1371–1389 – Албуми

Саобраћајне несреће – Узроци – Европа – 1970 – Статистика

Оружје – Израда – Србија – Средњи век – Историјска грађа

ЈЕЗИК И ПИСМО ПРЕДМЕТНОГ КАТАЛОГА

Предметна класификација, како је већ речено, служи се природним језиком као средством за представљање класификованог садржаја. Упутства за предметну класификацију и формирање предметног каталога односе се на српски језик и на ћирилицу/латиницу, као писма на којима се води предметни каталог.

Одредница се формулише у духу савременог језика и правописа. Позајмљенице и термини страног порекла треба да буду усаглашени са граматичким и правописним нормама.

Правописни знаци, као веома важан део одреднице, односно рубрике доследно се користе:

- запета [,] означава инвертован облик одреднице
Андрић, Иво (1892–1975)
Економске организације, међународне
Енциклопедије, опште
- тачка [.] у одредници означава подређено тело у називу колективног тела
Србија. Народна скупштина
Филозофски факултет (Београд). Одељење за психологију
- наводници [„...“] означавају
 - наслов дела уз персоналне одреднице
Црњански, Милош (1893–1977) – „Сеобе“
 - називе установа, друштва, предузећа⁵⁸
Основна школа „Вук Караџић“ (Београд)
- црта [–] се примењује
 - између бројчаних ознака⁵⁹
Бошковић, Руђер (1711–1787)

⁵⁸ Наводницима се из назива колективног тела издвајају само властите имице.

⁵⁹ Док се између бројчаних ознака користи „примакнута црта“, тј. црта без белина са стране, за раздвајање пододредница од одреднице у употреби је интерпункцијски знак „одмакнута црта“, тј. црта са белинама са стране. Требало би нагласити и да је у електронском каталогу интерпункција аутоматска, те да нема разлике између црте и цртице.

- за одвајање пододреднице од одреднице
Југославија – 1941–1945
- цртица [-] се примењује
 - у полусложеницама
Рендген-техничари
 - у двоструким презименима⁶⁰
Матић-Хале, Мирјана (1912–1986)
- округла заграда [()] користи се
 - за допунско објашњење
Врање (Србија)
Врање (Словенија)
 - за обележавање година рођења/смрти или периода владавине
Алексић, Мија (1923–1995)
Дарије I, персијски цар (521пне/485пне)
- коса црта [/] повезује године владања, којима се замењују непознате године рођења/смрти
Стефан Дечански, српски краљ (1321/1331)

⁶⁰ Види фусноту 31.

ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДМЕТНОГ КАТАЛОГА

Предметни каталог је отворен систем информација о предметном садржају докумената који чине фонд библиотеке. Систем је отворен, јер дозвољава увођење нових термина, замену постојећих израза новим терминима, раздвајање одредница исказаних терминима различитог значења или хомонимима. Све те појаве утичу на формирање и организацију предметног каталога.

Добром организацијом остварују се две основне функције предметног каталога:

- успешно информисање корисника о предмету/теми коју тражи, и
- доследна примена усвојених начела предметне класификације.⁶¹

Лисни предметни каталог, преко мреже упутно-информативних листића, успоставља битан део система каталога.⁶²

- систем еквивалентних веза представљен је *уједињеним листићима*;⁶³
- систем хијерархијског повезивања заступљен је *информативним листићима за хијерархијско повезивање*;
- систем асоцијативног повезивања представљен је *информативним листићима за асоцијативно повезивање*;
- тумачење значења термина у конкретној употреби заступљено је *шумачним листићима*;

⁶¹ Доследна примена усвојених начела неопходна је и у електронском каталогу.

⁶² Аналогно са овде изложеним принципима упутно-информативног система у лисном каталогу, у електронском каталогу такође постоје могућности за означавање семантичких веза међу терминима. Те везе могу да буду успостављене по еквиваленцији (између синонима и квазисинонима), по асоцијативности (између појмова који су сродних или супротних значења) или по хијерархији (генеричкој, партитивној и класној); њихова сврха је у олакшавању претраживања, као и у подизању нивоа укупне информативности каталога. Приметно је, међутим, да се, за разлику од предметних каталога у водећим светским библиотекама, у којима су мреже односа међу дескрипторима разгранате, у електронској бази Народне библиотеке Србије тежи везама еквиваленције (види фусноту 63), док се повезивање по надређености и сродности/супротности успоставља само изузетно.

⁶³ У електронском каталогу користе се одговарајућа поља и потпоља за неусвојене одреднице и пододреднице; потпоље за повезивање у COBISS3 је 6.

- промена назива колективних тела током њиховог трајања приказана је информативним листићима – *историјским листићима*.

Упућени листићи, на којима се исказују еквивалентне везе, искључују из употребе синонине, квазисинонине, непрецизне термине, застареле речи:

Ђурић, Миодраг Дадо (1933–2010) в. Ђурић, Дадо (1933–2010)
(усвојено је име по коме је личност позната, оно које је опште-прихваћено)

Мађарска буна 1848 в. Мађарска револуција 1848
(застарели назив историјског догађаја замењен је називом који користи савремена историјска наука)

Заразне болести в. Инфективне болести
(доследна примена усвојеног термина за инфекцију, у проширеним или изведеним облицима)

УДК в. Универзална децимална класификација
(разрешење скраћенице коју примењује ужи круг стручњака)

ИФЛА в. Међународна федерација библиотечарских друштава
(разрешење стране скраћенице чија употреба није довољно потврђена)⁶⁴

БиХ в. Босна и Херцеговина
(разрешење скраћенице у колоквијалној примени)

Писци в. Књижевници

Упућивање се врши скраћеницом „в.“ (види) и у лисном каталогу испи-сује се на помоћном листићу, великом или средњем међашу.

Информативни листићи за хијерархијско повезивање представљају систем повезивања ширих појмова са подређеним појмовима или делова са целином:

Наука
в. исто тако
Археологија, Географија, Историја, Физика...

Математика
в. исто тако
Алгебра, Геометрија, Тригонометрија...

⁶⁴ Из ауторкиног коментара произилази да у време писања првог издања овог приручника, 1991. године, ИФЛА није имала статус какав ужива данас.

Повезивање се врши фразом „в. исто тако“.

Информативни листићи за асоцијативно повезивање окупљају, асоцирају сродне појмове или појмове супротног значења:

Књижевност
в. исто тако
Књижевници; Филологија...

Рад
в. исто тако
Запошљавање; Право на рад...

Незапосленост
в. исто тако
Запосленост

Атеизам
в. исто тако
Религија

Повезивање се врши фразом „в. исто тако“.

Посебну групу информативних листића чине *историјски листићи*. Њима се приказује промена назива колективних тела током њиховог постојања, а да се притом није мењала делатност. Најновији назив повезује се хронолошки са ранијим називима:⁶⁵

Српска академија наука и уметности
в. и
Друштво српске словесности (1841–1864)
Српско учено друштво (1864–1892)
Српска академија наука (1886–1959)

Повезивање се врши фразом „в. и“.

Поред хомонима, које због различитог значења треба раздвојити додатним објашњењем у округлој загради, јављају се и термини којима треба одредити значења у конкретној примени:

⁶⁵ У електронском каталогу, актуелан назив колективног тела уноси се у поље 601, резервисано за усвојене одреднице, док се његове историјске варијанте наводе као неусвојени облици, у пољу 961. Види пример 27.

Венера (божанство)
Бела Црква (Рађевина)

Венера (планета)
Бела Црква (Банат)

Листићи којима се дефинише значење употребљеног термина су *шумачни листићи*:

Источно питање
одредницом су обухваћени политички, економски, етнички и верски проблеми везани за постојање Отоманског царства

Споменици културе
одредница обухвата уметничка дела, предмете који се због своје уметничке, историјске и културне вредности сматрају културним добрима посебног значаја

Уређење каталога

Каталог чине листићи на којима је истакнута предметна одредница, односно предметна рубрика, листићи упутно-информативног система и мрежа помоћних листића, тзв. међаша.

Каталогски листићи сређују се азбучно према првој речи – редалици, по лексикографском принципу „реч за реч“.

Прво иду одреднице, затим предметна рубрика са једном пододредницом, и тако редом:

Европа
Европа – 18в
Европа – 1945
Европа – Историја
Европа – Историја – 19в
Европа – Историја – Библиографије

Испред свих листића једне одреднице, односно рубрике стоје информативни листићи, следећим редом:

1. тумачни,
2. историјски,
3. информативни
 - а) за хијерархијско повезивање,
 - б) за асоцијативно повезивање.

Помоћни листићи, међаши, уводе се у лисни предметни каталог да би се обезбедила прегледност, лакше налажење жељеног појма.

Међаш са истакнутим левим делом представља почетак ређања листића са новом одредницом.

Међаш са истакнутим десним делом представља предметну рубрику у оквиру исте одреднице.

Каталожке кутије предметног каталога треба обележити бројевима, а садржај означити почетним словима прве и последње одреднице.

Помоћне картотеке

Доследна примена утврђених облика предметне одреднице и предметне пододреднице треба да је под перманентном контролом. Стога је упутно основати помоћне картотеке, које олакшавају израду предметног каталога.

Картотека пододредница садржи попис коришћених пододредница, уз редовно уношење одредница на које се пододредница односи:

Историја
Астрономија; Бугарска књижевност; Железнице; ...

Према врстама пододредница и њиховим функцијама израђују се картотеке

- тематских пододредница,
- географских пододредница,
- формалних пододредница.

Srpska akademija nauka
i umetnosti - Zbornici

Srpska akademija nauka i umetnosti

v. i
Društvo srpske slovesnosti (1841-1864)
Srpsko učeno društvo (1864-1892)
Srpska akademija nauka (1886-1959)

Srpska akademija
nauka i umetnosti

Rad

v. isto tako
Zapošljavnje; Pravo na rad...

Rad

Nauka

v. isto tako
Arheologija; Matematika; Fizika...

Nauka

Mađarska buna 1848.

v.

Mađarska revolucija 1848.

Овако спецификоване картотеке могу се даље раздвајати према *врсти одреднице* којој се додељују:

тематске пододреднице уз
опште одреднице
персоналне одреднице
називе колективних тела
географске одреднице

Посебно се формира картотека персоналних одредница за страна лична имена писана у оригиналу, са обавезним упућивањем на усвојен облик, картотека за називе страних колективних тела у оригиналу и картотека разрешених скраћеница.

Упутство за коришћење каталога

И, на крају, следи израда упутства за кориштење предметног каталога.

Корисницима треба понудити основне податке о садржају предметног каталога, објашњења како се утврђује одредница/пододредница, како се формира предметна рубрика, упутства како да у примењеном редоследу ређања листића нађу одредницу/рубрику или информације садржане у упутно-информативном систему.

АУТОМАТИЗОВАНА БАЗА ПОДАТАКА И ПРЕДМЕТНА КЛАСИФИКАЦИЈА

Аутоматизована база података о публикацијама које улазе у фондове библиотека остварује се узајамном каталогизацијом, а успоставља и одржава применом јединствене библиографско-каталожке обраде. Услов за успостављање базе и њено адекватно коришћење је примена стандарда за формирање записа и стандардизован контролисани речник предметних ознака, којим се подржава јединствен приступ предметном означавању докумената.

Народна библиотека припрема макротезаурус – контролисани речник предметних одредница и пододредница, помоћу кога ће се обезбедити уједначена примена предметних одредница за документе заступљене у бази.⁶⁶

Уношење предметних ознака у постојећу базу остварује се коришћењем корпуса предметних одредница и пододредница насталих у Народној библиотеци Србије током четрдесетогодишњег рада на предметној класификацији општег фонда,⁶⁷ *Правила за дефинисање предметној садржаја докумената*, међународних стандарда који се односе на садржинску анализу докумената и успостављање и развој једнојезичних тезауруса.

Аутоматизована библиографско-библиотечка база података формира се применом Универзалног формата за машински читљиву каталогизацију – UNIMARC.

Садржинско представљање докумената у UNIMARC формату смештено је у блоку 600/609, односно 960/969.

Унос података у поља утврђен је и одређен пољима и потпољима појединачно за сваку врсту одредница – *дескриптора* и неусвојених одредница – *недескриптора*. Потпоља/пододреднице наведена су већ

⁶⁶ У складу са преласком на електронски каталог, приоритет су нормативне датотеке, које замењују некадашњи макротезаурус предметних одредница; Народна библиотека Србије управо формира нормативну датотеку личних имена аутора.

⁶⁷ Види фусноту 6.

дефинисаним редоследом, који обезбеђује стандардизовано уређење предметне рубрике. Овако изгледа најсажетије предствален формат за блок садржинске анализе:

- поље 600а, са потпољима b d c f x y z w
 - лично име као предметна одредница са могућим пододредницама у строго формализованом редоследу
 - паралелно поље 960а, са одговарајућим потпољима за неусвојен облик личног имена
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / PN (лично име)⁶⁸

- поље 601а, са потпољима c b g d f e h x y z w
 - назив колективног тела са могућим пододредницама
 - паралелно поље 961а, са истим редоследом потпоља за неусвојен назив колективног тела
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / CB (колективно тело)

- поље 602а, са потпољима f x y z w
 - породично име као предметна одредница
 - паралелно поље 962а, са потпољима за неусвојен облик породичног имена
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / FN (породично име)

- поље 605а, са потпољима h i q l k m n x y z w
 - за стварни наслов
 - паралелно поље 965а, са потпољима за неусвојен облик стварног наслова
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / TS (наслов)

⁶⁸ У командном претраживању у COBISS3 користе се префикси које препоручује овај приручник, с тим да се иза њих ставља знак једнакости: rp=, cb=, fn= итд.

- поље 606a, са потпољима x y z w
 - за општу предметну одредницу са могућим пододредницама
 - паралелно поље 966a, са одговарајућим потпољима за неусвојен облик опште одреднице
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / TN (општи појам)

- поље 607a, са потпољима x y z w
 - за географску одредницу
 - паралелно поље 967a, са одговарајућим потпољима за неусвојен облик географске одреднице
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / GN (географско име)

- поље 608a, са потпољима x y z w
 - хронолошка или временска одредница са могућим пододредницама
 - паралелно поље 968a, са одговарајућим потпољима за неусвојен облик временске одреднице
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери) ... / CN (хронолошка одредница)

- поље 609a, са потпољима x y z w
 - за формалну одредницу
 - паралелно поље 969a, са одговарајућим потпољима за неусвојен облик формалне одреднице
 - паралелно претраживо: функција *Select* (изабери)... / FS (формална одредница)

UNIMARC формат нуди утврђен поступак уношења података за све врсте одредница, пододредница, предметне рубрике, као и неусвојене облике и могућност претраживања према сваком од унетих елемената.

ПРИЛОГ

Библиографско-библиотечки записи понуѓени су као прилика да се напред изложена упутства о предметној класификацији и предметном каталогу провере на примерима.

Покушајте да утврдите, на основу библиографског описа (напомена да је то недовољно, остаје) и, евентуално, књиге, да ли поступак класификације и додељена предметна одредница одговарају садржају описане публикације.

Покушајте да утврдите:

1. врсте предметних одредница;
2. врсте предметних пододредница;
3. да ли је предметна рубрика стандардно уређена;
4. уазбучите примере;
5. покушајте да том „мини-мини“ каталогу додате обавезне атрибуте: упутне листиће, информативне листиће...

94(497.11)“1914“

РИСТАНОВИЋ, Слободан

Cerska bitka / Slobodan Ristanović. - Loznica : Muzej Jadra, 1989
(Loznica : Proleter). - 80 str.,[32] str. s tablama : ilustr. ; 20 cm

Tiraž: 3.000. - Bibliografija : str.77.

а) Церска битка 1914

COBISS.SR-ID 35084

1

930.85(32)

КОТРЕЛ, Леонард

Исчезнатите фараони / Леонард Котрел ; [превод од англиски Солзица Поповска]. - Скопје : Мисла, 1988 (Скопје : Нова Македонија). - 314 стр. ; 17 cm

Превод дела: The lost pharaons \ Leonard Cottrell. - Тираж 4.000. -
Библиографија : стр. 313-314.
ISBN 86-15-00025-5

1. Поповска, Солзица [преводаилац]
а) Египат - Културна историја
COBISS.SR-ID 665346

2

821.134.2-13:398

PESMA o Sidu : španski narodni ep / sa španskog prepevao Ljubomir B.
Ristanović. - Kruševac : Bagdala, 1991 (Kruševac : Bagdala). - 197 str. :
ilustr. ; 21 cm. - (Tragovi)

Tiraž 1.000. - Str. 7-32: Predgovor / Ljubomir Ristanović. - Objašnjenja i
komentar: str. 186-197.

ISBN 86-7087-145-9

1. Ристановић, Љубомир Б. [преводаилац] [аутор додатног текста]
а) Песма о Сиду
COBISS.SR-ID 940812

3

616.9(075.8)

MIHALJEVIĆ, Frane

Opća klinička infektologija / F.[Frane] Mihaljević, J.[Josip] Fališevac
; obradio Josip Fališevac. - 5. dopunjeno izd. - Zagreb : Školska knjiga,
1988 (Slavonski Brod : Plamen). - XI, 208 str. : ilustr. ; 24 cm. -
(Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu = Manualia Universitatis studiorum
Zagrabiensis)

Tiraž 2.000. - Bibliografija: str. 201. - Registar.

1. Fališevac, Josip [аутор]
а) Инфективне болести
COBISS.SR-ID 1293314

4

016:378.4(474.2)

SAARMAA, Eha

Tartu Ülikool kirjasõnas. 2, Bibliograafianimestik aastaist 1981-1985 / [koostaja Eha Saarmaa]. - Tartu : Tartu Ülikool, Raamatukogu, 1990. - 345 str. ; 20 cm

Podatak o autoru preuzet sa poledine nasl. str.

а) Универзитет (Тарту) - Библиографије

COBISS.SR-ID 2247436

5

911(497.1)075.8)

РОДИЋ, Драган П.

Географија Југославије I / Dragan P. Rodić. - 6. izd. - Beograd : Naučna knjiga, 1991 (Bor : Bakar). - VII, 288 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 500. - Bibliografija: str. 285-288.

ISBN 86-23-24009-X

а) Југославија - Географија

COBISS.SR-ID 2719756

6

338.22(47)

ПАВЛОВ, Валентин Сергејевич

Privreda bez direktiva / Valentin Sergejevič Pavlov ; [prevod sa ruskog Smaragda Đokić]. - [2. izd.]. - Klagenfurt : YOX ; Beograd : Forma, 1991 (Beograd : Srboštampa). - 39 str. ; 20 cm

Prevod dela: Наша главная политика-оздоровить экономику, перейти от директивных методов к цивилизованным рыночным отношениям.

1. Ћокић, Смарагда [преводиалац]

а) СССР - Економска политика

COBISS.SR-ID 3293964

7

725.94(37)

LUGLI, Giuseppe

Aspeti monumentali della Roma Augustea / Giuseppe Lugli. - [Roma] : Istituto di studi romani, 1938. - 14 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Quaderni avgvstei. Studi italiani ; 10)

a) Рим - Споменици културе

COBISS.SR-ID 3343884

8

026.06(485)

ALLERSTRAND, Sven

The Swedisch National Archive of Recorded Sound and Moving Images - The ALB / Sven Allerstrand. - Str. 20-22

Abstract.

1. . - 4091148

a) Шведски национални архив (Стокхолм) - Аудиовизуелни материјали

COBISS.SR-ID 4151564

9

611/612(075.8)

REBESKO, Branko

Fiziologija z anatomijo domačih živali / Branko Rebesko. - [3. dopolnjeni natis]. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1987 (Ljubljana : Pozderek). - 392 str. ; 24 cm

Bibliografija: str. 391-392.

a) Ветеринарска анатомија b) Ветеринарска физиологија

COBISS.SR-ID 6645248

10

539.216.2

539.23

KANSKI, Evgen

Nastajanje in rast vakumskih tankih plasti / Evgen Kansky. - Ljubljana : Društvo za vakumsko tehniko Slovenije, 1990. - 61 str. ; 24 cm

а) Филм (танка превлака)

COBISS.SR-ID 7141900

11

929(100)(031)

WHO'S Who 1990 : an annual biographical dictionary. - London : A & C Black, 1990. - 52, 2019 str. ; 29 cm

ISBN 0-7136-3191-0

а) Биографије - Лексикони

COBISS.SR-ID 7597836

12

31(520)"1970/1987"

STATISTICAL Handbook of Japan : 1988. - Tokyo : Japan Statistical Association, 1988. - 158 str. : ilustr. ; 19 cm

ISBN 4-8223-0957-6

а) Јапан - 1970-1987 - Статистика

COBISS.SR-ID 9004812

13

016:929 Давичо О.

012 Давичо О.

МОРАЧИЋ, Дамњан

Библиографска грађа о Оскару Давичу / Дамњан Морачић. - стр. 181-185

а) Давичо, Оскар (1909-1989) - Библиографије

COBISS.SR-ID 10016268

14

75.071.1 Ђурић Д.

ЈОВАНОВИЋ, Драган Данилов, 1960-

Космолошки симболизам на сликама Дада Ђурића / Драган Јовановић Данилов. - стр. 149-152

а) Ђурић, Миодраг Дадо (1933-2010) - Сlike - Мотиви

COBISS.SR-ID 11131148

15

595.7

AUGUSTAUSKAS, Jonas

In the World of Insects / Jonas Augustauskas ; [translated from the Lithuanian Zina Mažeikaitė and Raimonda Murmokaitė]. - Vilnius : Mokslas

Publishers, 1989. - 210 str. : ilustr. ; 30 cm

ISBN 5-420-00058-X

а) Инсекти

COBISS.SR-ID 18858240

16

349.22(082)

304(497.11)(082)

ПРОБЛЕМИ запослености, радних односа и социјалне заштите у условима преласка на тржишну привреду : зборник радова / [избор текстова Влајко Брајић]. - Београд : Правни факултет, 1993 ([б. м. : б. и.]). - 169 стр. ; 24 cm

Белешке уз текст.

а) Радни односи - Зборници б) Србија - Социјална политика - Зборници

COBISS.SR-ID 25371148

17

342.53(497.11)"1848/1858"

КАНДИЋ, Љубица

Покушај нормативног регулисања положаја скупштине за време уставобранитеља / Љубица Кандић. - стр. 35-48

Summary ; Résumé

а) Србија. Народна скупштина - 1848-1858

COBISS.SR-ID 29435660

18

271.222(497.11)-523.6-9

726.7(497.11)(091)

МИТОШЕВИЋ, Душан Д.

Манастир Света Петка Изворска код Параћина / Душан Д. Митошевић. - 2. изд. - Сење : Манастир Раваница, 1993 (Смедерево : "Димитрије Давидовић"). - 71 стр. : илустр. ; 20 см. - (Библиотека манастира Раванице ; бр. 5)

На насл. стр. назив места издавања: Смедерево. - Тираж 3.000. - Библиографија: стр. [73].

(Брош.)

а) Манастир Св. Петке Изворске - Историја

COBISS.SR-ID 73905671

19

ЛИТЕРАТУРА

Dietze, Joachim. *Subject Cataloguing for OPAC'S*. IFLA General Conference and Council Meeting, Barcelona, 1993.

Stephan, Werner. *Guidelines for Subject Authority and reference Entries (GSARE) – a First Step to a Worldwide Accepted Standard*. IFLA General Conference, New Delhi, 1992.

Kovačević, Ljiljana, Sofija Jovanović. *Pravila za definisanje predmetnog sadržaja dokumenata. Uputstvo za unos podataka o sadržaju dokumenata u sistemu uzajamne katalogizacije*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 1991.

Richter, Noë. *Grammaire de l'indexation alphabétique*. Le Mans: Bibliotheque de l'Universite du Maine, 1984.

Crvčanin, Milica. *Tezaurus za likovne umetnosti; Metodologija izrade*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 1983.

Milačić, Dušan. *Predmetni katalog: uputstva za izradu*. Beograd: Naučna knjiga, 1958.

Избор додатне литературе на српском језику објављене после првог издања приручника

Предметна класификација од лисној до електронској каталога: зборник радова. Приредили Слободанка Тодоровић и др. Београд: Народна библиотека Србије, 1999.

Приручник за UNIMARC: format za normativne podatke. Приредила Међународна федерација библиотечких удружења и институција. Превела Лјилјана Ковачевић. Београд: Народна библиотека Србије, 2004.

Упутства за normativne zapise i uputnice & Uputstva za predmetne normativne i uputne jedinice. Приредила Међународна федерација библиотечких удружења и институција. Превела Лјилјана Ковачевић. Београд: Народна библиотека Србије, 2005.

Funkcionalni zahtevi za bibliografske zapise: završni izveštaj. Priredila Međunarodna federacija bibliotečkih udruženja i institucija, Radna grupa IFLA za funkcionalne zahteve za bibliografske zapise. Preveo Bogoljub Mazić. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2005.

Svenonijus, Ilejn. *Intelektualna osnova organizovanja informacija.* Prevela Ljiljana Kovačević. Beograd: Narodna biblioteka Srbije: Clio, 2007.

Ковачевић, Небојша, ур. „Садржинска обрада (класификација) – проблеми и перспективе“. У: *Гласник Народне библиотеке Србије* 13 (2012/2013): 15–112.

ДОДАТАК¹

Пример 1

ID=417292

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 a86-7527-003-8
- 100 c1990 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 2001 aВојвода Живојин Мишић fкњигу приредио Милош Јанковић
- 210 aБеоград cНародно дело cДерета d1990 eНова Градишка g"- Мирко Гембаровски"
- 215 a172 стр. d21 см
- 2252 aИсторијско-мемоарска библиотека v†коло †1, † књ.†1
- 300 aТираж 5.000
- 320 aБиблиографија: стр. 172.
- 600 1 aМишић bЖивојин f1855-1921**
- 675 a355:929 Мишић Ж. b355/359 - VOЈNE VEŠTINE. VOЈNE NAUKE c929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 70201 aЈанковић bМилош 4220 - приређивач, сакупљач

Пример 2

ID=563463

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 a0-7459-1113-7

¹ Примери из претходног издања приручника (1–21) ажурирани су у складу са њиховим данашњим обликом у електронском каталогу Народне библиотеке Србије, а допуњени су примерима (22–46) који илуструју различите врсте одредница и пододредница.

- 100 c1989 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1010 aeng - енглески
- 102 agbr - Велика Британија ausa - Сједињене Америчке Државе aaus - Аустралија
- 105 aa - илустрације bf - енциклопедија, лексикон e1 - публикација има регистар
- 2001 aThe †Lion Encyclopedia of the Bible f[Organizing Editor Pat Alexander]
- 205 a[New revised ed., reprinted ed.]
- 210 aOxford [etc.] cLion publishing [etc.] d1989 ePrinted in Yugoslavia
- 215 a352 str. cilustr. d27 cm
- 2252 a†A †Lion Book
- 320 aRegistri.
- 6053 аСвето писмо wЕнциклопедије 601**
- 675 a27-23(031) b27-23 - BIBLIJA. STARI I NOVI ZAVET c27-23/-24 - Библија. Стари и Нови завет
- 70211 aAlexander bPat 4340 - уредник
- 9653 аБиблија 601**

Пример 3

ID=585996

- 001 an - нови запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 100 c1990 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 au - публикација није илустрована
- 2000 aЛековићи и Остојићи у ускочком покрету из Затарји fМилисав Лековић

-
- 210 аБеоград сНова књига d1990 еБеоград гПросвета
215 а101 стр. d20 см
300 аТираж 1.000.
6023 аОстојић (породица)
6023 аЛековић (породица)
675 а929.52ЛЕКОВИЋ б929 - BIOGRAFIJE. GENEALOGIJA.
HERALDIKA с929.5 - Генеалогија
675 а929.52ОСТОЈИЋ с929.5 - Генеалогија
700 1 аЛековић бМилисав 4070 - аутор

Пример 4

ID=1354764

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см -
монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv
- више писама
100 с1990 hsrp - српски g1 - модификовани запис ib1 - транслите-
рација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
1010 asrp - српски
102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
105 aa - илустрације b8 - сепарат
2000 аПећи поменик и патријарх Пајсије fТомислав Јовановић
210 аБеоград сНародна библиотека Србије d1990 е[Београд гНа-
родна библиотека Србије]
215 аСтр. 243-248 силустр. d24 см
324 аП. о.: Археографски прилози / Народна библиотека Србије,
Археографско одељење ; 12.

60030 аПајсије српски патријарх f?-1647

6053 аПећи поменик z17в

- 675 а091=163.41"16" б09 - RUKOPISI. RETKA I ZNAČAJNA DELA
с091 - Рукописи s09 - RUKOPISI. RETKA I ZNAČAJNA DELA
700 1 аЈовановић бТомислав 4070 - аутор

Пример 5

ID=2897164

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

010 z5-228-00315-7

100 c1989 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lca - ћирилица - није спецификована

1010 arug - руски

102 arug - Русија

105 au - публикација није илустрована bz - зборник

2001 aРоман Л. Н. Толстого "Война и мир" в русской критике f[составитель И. Н. Сухих]

210 aЛенинград сИздательство Ленинградского университета d1989

215 a407 стр. d23 см

60031 аТолстој вЛав Николајевич f1828-1910 х"Рат и мир" wЗборници 601

675 a821.161.1.09-31 Толстој Л.Н.(082) b821.161.1 - RUSKA KNJIŽEVNOST c821.161.1.09 - Руска књижевност (студије)

70211 аСухих вИ. Н. 4220 - приређивач, сакупљач

96033 аТолстой вЛев Николаевич f1828-1910 601

Пример 6

ID=6468620

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

100 c1989 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница

1010 asrp - српски

102 amne - Црна Гора

105 au - публикација није илустрована

-
- 2000 aVaspitanje volje fŽil Pajo gpreveo s francuskog Jov. M. Jovanović
210 aNikšić cUniverzitetska riječ d1989
215 a253 str. d20 cm
6063 aВоља
675 a159.947 b159.93/.94 - ČULNO OPAŽANJE. NIŽI MENTALNI PROCESI c159.947 - Хтење. Воља
700 1 aПајо bЖил 4070 - аутор
70211 aЈовановић bЈован М. 4730 - преводилац

Пример 7

ID=7419660

- 001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
010 a0-521-34409-3
100 c1990 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
1010 aeng - енглески
102 ausa - Сједињене Америчке Државе
105 ау - публикација није илустрована bz - зборник c0 - није публикација са конференције или састанка
2001 aThe Uses of Literacy in Early Medieval Europe fedited by Rosamond McKitterick
210 aCambridge [etc.] cCambridge University Press d1990
215 aXVI, 345 str. d24 cm
6063 aПисменост уЕвропа zСредњи век
6073 aЕвропа xКултурна историја zСредњи век
675 a930.85(4)“04/14” b930.85 - KULTURNA ISTORIJA. ISTORIJA CIVILIZACIJE c930.85 - Културна историја. Историја цивилизације
675 a008(4)“04/14” c008 - Култура. Цивилизација (општа питања). Прогрес
70211 aMcKitterick bRosamond 4340 - уредник

Пример 8

ID=10256140

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама

100 с1991 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница

1010 ager - немачки

102 abih - Босна и Херцеговина

2000 aAus den Studien über die Periodisierung der Frühbronzezeit im Flussgebiet der oberen Weichsel fJan Machnik

215 a str. 163-176

320 aBibliografija: str. 175-176.

464 1 19146636 (TI=Zbornik radova posvećenih akademiku Alojzu Bencu AU=Alirejsović, Edina AU=Čović, Borivoj)

6083 аБронзано доба хПериодизација уПољска

675 а903"637"(438) b902/904 - ARHEOLOGIJA с903 - Праисторија

700 1 аMachnik bJan 4070 - аутор

900 4 аМахник bJan

Пример 9

ID=11973132

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

010 а86-82233-01-0

100 с1992 hsrp - српски lcb - ћирилица - српска

1010 asrp - српски

102 asrb - Србија bcs - Централна Србија

105 aa - илустрације ба - библиографија

2000 аБиблиографија о Васојевићима fДобрило Аранитовић

210 аБеоград сЗавичајно удружење Васојевића d1992 еБеоград gCompusan

-
- 215 а540 стр. силустр. d25 cm
3001 аТираж 700
3001 аСтр. 11-12: Запис над Библиографијом о Васојевићима / Душан Костић
3200 аРегистри.
6023 аВасојевићи (племе) wБиблиографије
675 а016:929.52ВАСОЈЕВИЋИ b011/016 - BIBLIOGRAFIJE c929.5 - Генеалогја
700 1 аАранитовић bДобрило f1946- 4070 - аутор
70201 аКостић bДушан 4080 - аутор додатног текста

Пример 10

ID=15889676

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
100 с1986 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
1010 ahun - мађарски
102 ahun - Мађарска
105 aa - илустрације
2001 аA †magyar-jugoszláv vízgazdálkodási együttműködés 30 éve f[szerzők Bergman Branko ... et al. gfordította Gorjanac Milivoj, Đuriš Aleksandar]
210 аBudapest cVízügyi Dokumentációs Szolgáltató Leányvállalat d1986
215 а139 str., [1] savijen list cilustr. d23 cm
6073 аДрава xРегулација
6073 аТиса (река) xРегулација
6073 аДунав xРегулација
675 а627.4(497.1:439) b626/627 - HIDROTEHNIKA c626/627 - Хидротехника. Хидротехничке конструкције
70111 аBergman bBranko 4070 - аутор

70201 aGorjanac bMilivoj 4730 - преводилац

70201 aĐuriš bAleksandar 4730 - преводилац

Пример 11

ID=17065484

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

100 с1975 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница

1010 arum - румунски

102 arou - Румунија

2001 aRomânia în primul război mondial econtribuții bibliografice fcoordonator de ediție Gheorghe Stoean

210 aBucurești cEditura militară d1975

215 a355 str. d24 cm

6063 аПрви светски рат 1914-1918 уРумунија wБиблиографије 622

675 a016:94(100)"1914/1918"(498) b011/016 - BIBLIOGRAFIJE c94(100)"1914/1918" - Први светски рат 1914-1918

70211 aStoean bGheorghe 4340 - уредник

9663 аВелики рат 1914-1918 622

Пример 12

ID=24428556

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

100 с1994 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница

1010 asrp - српски

102 asrb - Србија bcs - Централна Србија

105 ау - публикација није илустрована

-
- 2000 aFudbalski klub Partizan enezaboravne crno-bele godine 1945-1994 fŽivomir Milojević
- 210 aBeograd [i. e.] Velika Krsna cCoolike Lipica d1994 e[s. l. gs. n.]
- 215 a148 str. d17 cm
- 60102 aФудбалски клуб Партизан сБеоград з1945-1994**
- 675 a796.332:061.2(497.11)“1945/1994“ b796.3 - IGRÉ S LOPTOM c061.2 -Невладине организације и корпорације. Фондације
- 700 1 aМилојевић бЖивомир 4070 - аутор

Пример 13

ID=27801356

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а86-7881-003-3
- 100 с1994 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације bj - уџбеник
- 2000 aRadijaciona zaštita u biotehnologiji fBranislav Petrović, Radosav Mitrović
- 210 aBeograd cInstitut za mlekarstvo d1994 eBeograd glbis
- 215 a206 str. cilustr. d24 cm
- 3001 aTiraž 500
- 3001 aTerminološki rečnik: str. 191-196
- 320 aBibliografija: str. 197-201.
- 6063 аЗаштита од јонизујућег зрачења**
- 6063 аХрана хЗагађење радиоактивним материјама**
- 6063 аСточна храна хЗагађење радиоактивним материјама**
- 675 а614.876 б614 - JAVNO ZDRAVSTVO. ZAŠTITA OD NEZGODA с614.8 - Удеси. Опасности од удеса. Превенције удеса
- 675 а637.06:539.16 с637 - Производи од домаћих животиња и дивљачи

- 675 а636.085.19:539.16 с636 - Сточарство и гајење животиња уопште
700 1 аПетровић бБранислав 4070 - аутор
70111 аМитровић бРадосав 4070 - аутор

Пример 14

ID=31183372

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
010 а86-80887-44-7
100 с1994 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
1010 asrp - српски
102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
105 aa - илустрације br2 - научни рад
2000 аGeologija gornje krede Mokre Gore (Zapadna Srbija) eмонографиа fNenad J. Banjac
210 аBeograd cRudarsko-geološki fakultet, Institut za regionalnu geologiju i paleontologiju d1994 eBeograd gHamer
215 а151 str. cilustr. d24 cm
3001 аNa vrhu nasl. str.: Univerzitet u Beogradu
3001 аTiraž 300
320 аSummary: Upper Cretaceous Geology of Mokra Gora (Western Serbia)
320 аBibliografija: str. 147-151.
6083 аКреда (геолошки период) уМокра Гора 622
675 а551.763.3(497.11) б55 - GEOLOGIJA. METEOROLOGIJA. HIDROLOGIJA с55 - Геологија
700 1 аБањац бНенад Ј. 4070 - аутор
9683 акредни период 622

Пример 15

ID=34385676

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 100 с1992 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски
- 102 amne - Црна Гора
- 2000 аШколство на српскохрватском језику у Румунији 1919-1989 е(краћи преглед из опширне монографије) fДушан Сабљић
- 210 а[Б. м. сб. и. d1992] е[б. м. гб. и.]
- 215 аСтр. 215-225 d24 cm
- 3001 аП. о.: Темишварски зборник; 1.
- 6063 аШколе, српске уРумунија з1919-1989**
- 675 а371(=163.41)(498)“1919/1989“ б371 - ORGANIZACIJA VASPITANJA I OBRAZOVANJA. ŠKOLSTVO с371 - Организација васпитања и образовања. Особље
- 700 1 аСабљић вДушан 4070 - аутор

Пример 16

ID=35410700

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а86-21-00524-7
- 100 с1992 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1011 ahrv - хрватски asrp - српски csux - сумерски seng - енглески
- 102 abih - Босна и Херцеговина
- 2001 аGilgameš esumersko-babilonski ep f[preveo i priredio Stanislav Preprek]
- 210 аSarajevo с“Veselin Masleša“ d[1992]
- 215 а167 str. d20 cm

- 2252 aBiblioteka Ars iLektira
3001 aPrevod dela: Gilgamesch
3001 aStr. 5-54: Na tragu rane kulture / Stanislav Prepek
320 aBibliografija: 155-156.
50000 aGilgamesch mcrпски језик
6053 аГилгамеш
675 a821.411.111-13:398 b821.411 - SEMITSKE KNJIŽEVNOSTI
c821.411 - Семитске књижевности
675 a821.411.111.09-13:398 c821.411.09 - Семитске књижевности
(студије)
70211 aPrepek bStanislav 4080 - аутор додатног текста 4730 - прево-
дилац 4340 - уредник

Пример 17

ID=38714892

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см -
монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv
- више писама
100 c1994 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу
lba - латиница
1010 amul - вишејезични
102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
105 ау - публикација није илустрована be - речник
2000 aSrpski epraktični rečnik i fraze dEnglish epractical dictionary
and phrasebook dFrançais edictionnaire pratique et locutions
dDeutsch epraktisches Wörterbuch und Redewendungen
fAleksandar Nikolić g[saradnici na izdanju Đorđe Tomić, Katarina
Radojković, Zoran Ikonić]
210 aBeograd cMrlješ d1994 eBeograd gMrlješ
215 a364 str. d22 cm
6093 аВишејезични речници
675 a81'374=00(038) b81'374 - LEKSIKOGRAFIJA. REČNICI c81'374
- Лексикографија. Речници
700 1 aNikolić bAleksandar 4070 - аутор

70201 aTomić bĐorđe 4570 - друго
70201 aRadojković bKatarina 4570 - друго
70201 alkonić bZoran 4570 - друго
70201 aKovač bMarija 4570 - друго

Пример 18

ID=38793740

001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

100 c1994 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска

1010 asrp - српски

102 asrb - Србија bcs - Централна Србија

105 aa - илустрације

2000 aЧетврт века Београдских музичких свечаности e1969-1993 fДејан Деспих

210 aБеоград cЈугоконцерт d1994 eБеоград gКосмос

215 a178 стр. силустр. d20 cm

60112 аБЕМУС z1969-1993 611

675 a78.091.4(100)“1969/1993” b78 - MUZIKA c78 - Музика. Музикологија. Музичко васпитање

700 1 aДеспих bДејан 4070 - аутор

96112 аБеоградске музичке свечаности 611

Пример 19

ID=46669068

001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

010 a86-80095-20-6

100 c1996 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница

- 1010 asrp - српски aeng - енглески
 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
 105 aa - илустрације bh - годишњак
 2001 aArhitektonski fakultet e1948-1995 f[glavni i odgovorni urednik Milan P. Rakočević giz arhiva Arhitektonskog fakulteta građu prikupili Ljubina Todorović ... et al.]
 210 aBeograd cArhitektonski fakultet Univerziteta cMinistarstvo za nauku i tehnologiju Srbije cPlato d1996 e[s. l. g. s. n.]
 215 a167 str., [3] lista s tablama cIlustr. d30 cm
 3001 aNa spor. nasl. str.: Faculty of Architecture
 3001 aTiraž 1000.
 5131 aFaculty of Architecture
60102 aАрхитектонски факултет сБеоград з1948-1995
 675 a378.672(497.11)“1948/1995“ b378 - VISOKO ŠKOLSTVO c378.6 - Факултети
 70211 aРакочевић bМилан П. 4340 - уредник
 70201 aТодоровић bЉубина 4220 - приређивач, сакупљач
 71202 aАрхитектонски факултет сБеоград

Пример 20

ID=48573964

- 001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
 100 c1996 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
 1012 asrp - српски
 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
 2001 aZbornik konvencija i preporuka Međunarodne organizacije rada f[urednik Darko Marinković]
 210 aBeograd cInstitut za političke studije d1996 eBeograd gČigoja štampa
 215 a507 str. d22 cm
 3001 aTiraž 600

3001 аStr. 7-13: Predgovor / V.[Vlajko] Brajić.

60102 аМеђународна организација рада сЖенева wКонвенције 601

675 а331::061.1(100)(094.2) b331 - RAD. POSLODAVCI. RADNICI. SINDIKATI c061.1 - Владине организације и корпорације

70211 аМаринковић bДарко 4340 - уредник

70201 аБрајић bВлајко 4080 - аутор додатног текста

96102 аМОР 601

Пример 21

ID=51762956

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

010 bБрош.

100 c1997 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска

1010 asrp - српски

102 asrb - Србија bvj - Војводина

105 bv - приручник

2000 аСто јела од пасуља fБобан Станојевић

210 аКовин cГрафичар d1997 eКовин gГрафичар

215 а64 стр. d17 см

6093 аКуварски рецепти xПасуљ

675 а641.5(083.12):635.652 b641 - NAMIRNICE. PRIPREMANJE NAMIRNICA c641.5 - Припрема хране и obroka. Кување

700 1 аСтанојевић bБобан 4070 - аутор

Пример 22

ID=47570956

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама

- 011 а0352-7522 (ТI=Смедерево : часопис за културу, уметност и друштвена питања)
- 100 с1995 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 2000 аМија Алексић као интерпретатор Нушићевих ликова fРашко В. Јовановић
- 215 астр. 7-14 k1995
- 3000 аБелешка о аутору
- 320 аSummary.
- 60031 аАлексић бМија f1923-1995 601**
- 675 а792.071.2.028:929 Алексић М. b792 c929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 700 1 аЈовановић бРашко В. f1932- 4070 - аутор
- 900 9 аЈовановић бРашко f1932-
- 96039 аАлексић бМилосав - Мија f1923-1995 601**

Пример 23

ID=51777804

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама
- 011 а0006-1816 (ТI=Библиотекар : орган Друштва библиотекара НР Србије)
- 100 с1971 hsrp - српски g1 - модификовани запис ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1011 asrp - српски crus - руски deng - енглески drus - руски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 2001 аПоводом године књиге fпревод са руског Милица Велимировић
- 215 астр. 205-222 i#Год. #23 h#бр. #2 k1971
- 320 аSummary ; Резюме

32710 0Садржи аРезолуцију УНЕСКО-а 4.121 о проглашавању 1972. године Међународном годином књиге

60102 аУНЕСКО сПариз wРезолуције 611

6063 аМеђународна година књиге 1972

675 а001:061.1(100):002"1972" б001 с001 - Наука и знање уопште

70201 аВелимировић бМилица 4730 - преводилац

96102 аUNESCO сParis 611

96102 аОрганизација Уједињених нација за просвету, науку и културу 611

96102 аUnited Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 611

Пример 24

ID=99565575

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама е14368527

010 бBroš.

100 с1996 hsrp - српски lба - латиница ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу

1012 asrp - српски dger - немачки dfre - француски drus - руски dita - италијански deng - енглески

102 asrb - Србија bvj - Војводина

105 aa - илустрације ac - портрети

2000 аBeogradska opera u Evropi egostovanja od 1954. do 1969. godine fVladimir Jovanović g[prevodioci Jasenka Tomašević ... et al.]

210 аNovi Sad сPrometej сАкадемија уметности d1996 еBeograd gStudio dizajn

215 а368 str. cilustr. d23 cm

2252 аBiblioteka #Dramske umetnosti

3000 а"Povodom 75 godina beogradske Opere" --> prelim. str.

3000 аAutorova slika

3000 аTiraž 600

3000 аBeleška o autoru: str. 368

- 3200 aНапомене i библиографске reference уз текст
- 3200 aБиблиографске beleške о уметницима
- 3200 aРегистри
- 3200 aРезимеи на страним језицима.

60102 aНародно позориште сБеоград бОпера хГостовања уЕвропа з1954-1969

- 675 а792.5.091.8(497.11)“1954/1969“ с792.2/.9 - Позоришне врсте б792 - POZORIŠTE. POZORIŠNA UMETNOST
- 700 1 аЈовановић бВладимир 4070 - аутор ф1941-
- 70201 аТомашевић бЈасенка 4730 - преводилац
- 70201 аИлић бСтанка 4730 - преводилац
- 70201 аСтојковић бЈасна 4730 - преводилац
- 70201 аЈовановић бНебојша 4730 - преводилац
- 70201 аЈовановић бАнђелија 4730 - преводилац
- 70201 аМостарица бВесна 4730 - преводилац
- 70201 аСтојановић бМиодраг 4730 - преводилац
- 70201 аТодоровић бДарко 4730 - преводилац
- 70201 аРадошевић бАни 4730 - преводилац
- 70201 аЧакаревић бЂурђевка 4730 - преводилац
- 70201 аЛазих бМилица 4730 - преводилац
- 70201 аПеричић бВластимир 4600 - фотограф
- 70201 аПоповић бДушан 4730 - преводилац
- 71202 аНародно позориште сБеоград бОпера

Пример 25

ID=114583308

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана ст - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а86-85191-00-9
- 100 с2004 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски

- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације fz - други и мешовити књижевни облици
- 2000 aКоњ без јахача fЈаков Гробаров
- 210 aБеоград сЗаштита ДМ d2004 eБеоград gАрта
- 215 a360 стр. силустр. d21 cm
- 300 aПраво име аутора Миладин Ковачевић
- 300 aТираж 500
- 300 aСтр. 4-5: Ожиљци / Матија Бећковић
- 3000 aСтр. 354-355: Феномен Гробаров / Љубивоје Ршумовић.
- 60031 aГробаров bЈаков f1938-2013 601**
- 675 a821.163.41-1 b821.163.41-1 - РОЕЗИЈА c821.163.41 - Српска књижевност
- 675 a821.163.41-36 c821.163.41 - Српска књижевност
- 675 a821.163.41.09 Гробаров Ј. c821.163.41.09 A/Ž - Дела одређеног аутора
- 700 1 aГробаров bЈаков f1938-2013 4070 - аутор
- 70201 aБећковић bМатија 4080 - аутор додатног текста
- 70201 aРшумовић bЉубивоје 4080 - аутор додатног текста
- 900 3 aКовачевић bМиладин f1938-2013
- 96033 aКовачевић bМиладин f1938-2013 601**

Пример 26

ID=120875276

- 001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама
- 011 a0350-4395 (T1=Политика)
- 100 c2004 eu - непознато g1 - модификовани запис hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 2000 aРаскршћа без путоказа fРадован Бели Марковић g[разговор водила] Анђелка Цвијић

- 215 iГод. 101 нбр. 32737 к25. децембар 2004.
3000 аДодатак: Култура - уметност - наука (Год. 46, бр. 53, стр. 8-9)
60031 аБели Марковић бРадован f1947- wИнтервјуи
675 а821.163.41:929 Бели Марковић Р.(047.53) б821.163.41 с929 -
Појединачне биографије. Збирне биографије
700 1 аБели Марковић бРадован f1947- 4460 - интервјуисана особа
70111 аЦвијић бАнђелка f1949- 4470 - особа која интервјуише

Пример 27

ID=124957708

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа,
штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерар-
хијског односа 7vv - више писама
010 а86-907451-0-6
100 с2005 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу
lcb - ћирилица - српска
1010 asrp - српски
102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
105 aa - илустрације
2001 аУспомене и портрети једне генерације еспомен књига поводом
50-годишњице матуре генерације 1954/55 Друге и Пете бео-
градске гимназије f[приредио Милан Војновић]
210 аБеоград сМ. Војновић d2005 еБеоград gТојо
215 а311 стр. сфотогр. d24 см
3000 аПодатак о аутору преузет из колофона
3000 аТираж 180
3000 аНапомене уз текст.
60102 аФилолошка гимназија сБеоград wУ успоменама 601
60102 аФилолошка гимназија сБеоград xМатуранти z1955 601
60102 аПета београдска гимназија wУ успоменама 602
60102 аПета београдска гимназија xМатуранти z1955 602
675 а373.54(497.11)(093.3) б373.5 - OPŠTEOBRAZOVNE ŠKOLE
DRUGOG STUPNJA с373.5 - Средње школе

-
- 675 a373.54-057.874(497.11)"1955" c373.5 - Средње школе
70211 aВојновић bМилан 4340 - уредник 4650 - издавач
96102 аДруга београдска полугимназија 601
96102 аПалилулска полугимназија сБеоград 601
96102 аДруга нижа београдска гимназија 601
96102 аДруга београдска гимназија 601
96102 аГимназија "Вук Стефановић Караџић" сБеоград 601
96102 аДруга мушка гимназија сБеоград 601
96102 аПрва женска реална гимназија сБеоград 602
96102 аДржавна прва женска реална гимназија сБеоград 602
96102 аПрва женска гимназија сБеоград 602
96102 а#Пета београдска гимназија, †Образовно васпитна организација "Др Душица Стефановић" сБеоград 602

Пример 28

ID=139414028

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а84-88699-86-7 bpolu pl.
- 100 с2006 hsrp - српски lба - латиница
- 1010 аsра - шпански
- 102 аesp - Шпанија
- 2000 аCatálogo de la colección cervantina de la Biblioteca Nacional ediciones del "Quijote" en castellano fcatalogación Pilar Egoscozabal Carrasco, Elena Laguna del Cojo, Isabel Moyano Andrés
- 210 аMadrid cBiblioteca Nacional d2006
- 215 а348 str. d25 cm
- 60031 аСервантес Сааведра бМигел де f1547-1616 х"Дон Кихот" wКаталози 601**
- 60102 аНационална библиотека Шпаније сМадрид хЗбирка Сервантина wКаталози 602**
- 675 а017.1(460) b017/019 - KATALOZI c017/019 - Библиотечки каталози

- 675 a017.1:821.134.2.09-31 Сервантес Сааведра М. с821.134.2 - Шпанска књижевност
- 700 1 aEgoscozábal Carrasco bPilar 4070 - аутор
- 70111 aLaguna del Cojo bElena 4070 - аутор 611
- 70111 aMoyano Andrés bIsabel 4070 - аутор 612
- 900 6 aCarrasco bPilar Egoscozábal
- 90116 aCojo bElena Laguna del 611
- 90116 aAndrés bIsabel Moyano 612
- 96033 aCervantes Saavedra bMiguel de f1547-1616 601**
- 96102 aBiblioteca nacional cMadrid 602**

Пример 29

ID=154754316

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама t2.25 - остале монографије и друга закључена дела
- 010 a978-953-225-086-2 bkarton s omotom
- 100 c2007 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1011 ahrv - хрватски csra - шпански
- 102 ahrv - Хрватска
- 105 aa - илустрације
- 2000 aŽivot Don Quijota i Sancha ekomentar Cervantesovog Quijota fMiguel de Unamuno gprevela Andreja Jakuš gpriredio Dimitrije Savić
- 210 aZagreb cDemetra d2007
- 215 aLXXXIII, 356 str. cilustr. d25 cm
- 2251 aDemetra filosofska biblioteka Dimitrija Savića v#sv. #109
- 3000 aPrevod dela: Vidda de Don Quijote y Sancho / Miguel de Unamuno
- 3000 aStr. XV: Riječ prevoditeljice / A. J. [Andrja Jakuš]
- 3000 aStr. XVII-LXXX: Uvod / Alberto Navarro
- 3200 aBibliografija: str. LXXXI-LXXXIII.

60031 аСервантес Сааведра бМигел де ф1547-1616 х“Дон Кихот“ 601

- 675 а821.134.2.09-31 Сервантес Сааведра М. де б821.134.2 - ŠPANSKA KNJIŽEVNOST с821.134.2.09 - Шпанска књижевност (студије)
- 700 1 аUnamuno бMiguel de ф1864-1936 4070 - аутор
- 70201 аЈакуш бAndreja 4730 - преводацац 4080 - аутор додатног текста
- 70201 аSavić бDimitrije 4340 - уредник
- 70201 аNavarro бAlberto 4080 - аутор додатног текста 601
- 900 4 аУнамуно бМигел де ф1864-1936
- 900 9 аUnamuno у Југо бMiguel de ф1864-1936
- 90204 аНаваро бАлберто 601

96033 аCervantes Saavedra бMiguel de ф1547-1616 601

Пример 30

ID=174420748

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а978-86-7182-386-9 вкартон
- 100 с2010 hsrp - српски lcb - ћирилица - српска ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу g1 - модификовани запис
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 ас - портрети aa - илустрације gd - садржи биографске податке
- 2000 аЗнамените српске жене h2 фМилутин Тасић
- 210 аБеоград сBookland d2010 еБеоград г“Филип Вишњић“
- 215 а182 стр. сфотогр. d25 см
- 2251 а†Библиотека †Великани ф[Bookland, Београд]
- 3000 аТираж 1.000.

60031 аСекулић бИсидора ф1877-1958

60031 аАтанасијевић бКсенија ф1894-1981

60031 аПавловић-Барили бМилена ф1909-1945 601

60031 аМарић вЉубица f1909-2003

- 675 а821.163.41:929 Секулић И. b929 - BIOGRAFIJE. GENEALOGIJA. HERALDIKA c929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 675 а14:929 Атанасијевић К. c929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 675 а75.071.1:929 Павловић-Барили М. c929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 675 а78.071.1:929 Марић Љ. c929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 700 1 аТасић вМилутин f1935- 4070 - аутор

96033 аPavlović-Varilli вMilena f1909-1945 601**96036 аБарили вМилена Павловић- f1909-1945 601****96036 аVarilli вМилена Павловић- f1909-1945 601**Пример 31

ID=190531340

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а978-86-6213-011-2
- 100 c2012 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска g1 - модификовани запис
- 1012 asrp - српски aeng - енглески csrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације bb - каталог
- 2000 а44. мајска изложба У шкрипцу, Музеј примењене уметности, Београд, 10. мај - 2. јуни 2012. године е[каталог изложбе] f[уредник каталога и кустос изложбе Дијана Милашиновић Марић gпреводилац Сњежана Мијатовић]
- 210 аБеоград сУЛУПУДС d2012 еБеоград гСлужбени гласник
- 215 а107 стр. силустр. d22 x 22 cm
- 3000 аДео текста упоредо на срп. и енгл. језику
- 3000 аТираж 600

- 3000 аСтр. 6: У шкрипцу / Дијана Милашиновић Марић
- 3000 аПравилник 44. мајске изложбе, У шкрипцу: стр. 107.
- 53201 аЧетрдесет четврта мајска изложба
- 5400 аУ шкрипцу
- 60101 аУдружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије сБеоград вМајска изложба d44 f2012 wИзложбени каталози 601**
- 6063 аПримењена уметност уСрбија z21в wИзложбени каталози**
- 6063 аЛиковна уметност уСрбија z21в wИзложбени каталози**
- 675 а73/77:069.9(497.11)“2012“(083.824) б73/76 - LIKOVNE UMETNOSTI с069 - Музеји. Музеологија. Изложбе
- 675 а73/77(497.11)“20“(083.824) с73/76(083.824) - Изложбени каталози ликовне уметности. Заједничке изложбе
- 675 а7.05(497.11)“20“(083.824) с7.05 - Примењена уметност. Индустријско обликовање. Комерцијални дизајн
- 70201 аМилашиновић Марић вДијана 4340 - уредник 4904 - аутор изложбе 4080 - аутор додатног текста 601
- 70201 аМијатовић вСњежана 4730 - преводилац
- 71001 аУдружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије сБеоград вМајска изложба d44 f2012
- 90206 аМарић вДијана Милашиновић 601
- 91001 аУЛУПУДС сБеоград вМајска изложба d44 f2012**
- 96101 аУЛУПУДС сБеоград вМајска изложба d44 f2012 601**

Пример 32

ID=190665484

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана ст - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а978-86-82339-03-8 вАСЦНБ
- 100 с2012 hsrp - српски g1 - модификовани запис ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски

- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације
- 2000 аЂердап dDjerdap еДунав, изградња, 40 година, нови живот ethe Danube, construction, 40 years, new life f[уредник Раде Јовковић гтекст приредила Снежана Ѓњидић гфотографије Бранислав Барбатешковић, Драгослав Мирковић, Владимир Мићуновић гпревод Станимирка Ѓурђевић, Шеила Софреновић]
- 210 аБеоград сАрт студио Црно на бело аКладово с“Хидро електране Ѓердап“ d2012 еБеоград гЦицери
- 215 а149 стр. силустр. d29 cm
- 3000 аТираж 500
- 3000 аУпоредо срп. текст и енгл. превод
- 3000 аТекст ћир. и лат.
- 5100 аDjerdap zeng - енглески
- 60102 аХидроелектрана “Ђердап“ сКладово z1972-2012**
- 6063 аХидротехнички систем Ѓердап хИзградња**
- 675 а621.311.21(497.11)“1972/2012“ b621.31 - ELEKTROENERGETIKA с621.311 - Електране. Електрична мрежа. Електрификација
- 675 а627.8(497.11)»1972/2012» с626/627 - Хидротехника. Хидротехничке конструкције
- 70201 аЈовковић бРаде 4340 - уредник
- 70201 аЃњидић бСнежана 4340 - уредник
- 70201 аБарбатешковић бБранислав 4600 - фотограф
- 70201 аМирковић бДрагослав 4600 - фотограф
- 70201 аМићуновић бВладимир 4600 - фотограф
- 70201 аЃурђевић бСтанимирка 4730 - преводаца
- 70201 аСофреновић бШеила 4730 - преводаца
- 71002 аХидроелектрана “Ђердап“ сКладово

Пример 33

ID=192946444

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а978-86-84859-43-5
- 100 с2012 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације
- 2000 aDrinska divizija, četvrti puk i Užičani u balkanskim ratovima 1912-1913 fRadivoje Papić
- 210 aUžice cNarodni muzej d2012 eBeograd gGlasnik
- 215 a192 str. cilustr. d28 cm
- 3000 aTiraž 500
- 3200 aNapomene i bibliografske reference uz tekst
- 3200 aBibliografija: str. 189-191.
- 60101 аСрбија bВојска вДринска дивизија**
- 6063 аБалкански ратови 1912-1913 хУжичани**
- 675 а355.311.5(497.11)»1912/1913» b355/359 - VOJNE VEŠTINE. VOJNE NAUKE c355.3 - Организација оружаних снага s355/359 - VOJSKA
- 675 а94(497.11)“1912/1913“ с94(497.11)“15/...” - Историја Србије новог века
- 700 1 аПапић bРадивоје f1952- 4070 - аутор

Пример 34

ID=195373324

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама t1.04 - стручни чланак
- 011 а1450-8915 (ТI=Гласник Народне библиотеке Србије = The Herald of the National Library of Serbia)

- 100 c2010 d2012 ek - одрасли, озбиљна (није лепа књиж.) g1 - модификовани запис hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски dsrp - српски deng - енглески
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације
- 2000 aРеконструкција ентеријера корисничког дела објекта Народне библиотеке Србије 2007-2011. fВесна Ињац-Малбаша
- 215 астр. 199-207 сИлустр. i#Год. #12 h#бр. #1 k2010/2011 [шт. 2012]
- 3200 aНапомене и библиографске референце уз текст
- 3200 aСажетак ; Abstract
- 6073 аБеоград хНародна библиотека Србије (зграда) хРеконструкција z2007-2011**
- 675 a022.5:027.54(497.11)“2007/2011“ b02 c022 - Зграде библиотеке. Опрема
- 675 a727.8(497.11)“2007/2011“ c727 - Зграде за образовне, научне и културне намене. Школе. Библиотеке
- 700 1 aИњац-Малбаша bВесна 4070 - аутор f1960-2015
- 85641 uhttp://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3253 900 6 aМалбаша bВесна Ињац- f1960-2015

Пример 35

ID=195376396

- 001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 a978-86-88451-05-5 bbroš.
- 100 c2012 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације bb - каталог bz - зборник c0 - није публикација са конференције или састанка
- 2001 aUmetničko-obrazovni programi egodišnja izložba radova polaznica i polaznika Šumatovačke, Centra za likovno obrazovanje

e2011-2012 e[hol Galerije opštine Vračar, 10. 12. 2012. - 17. 12. 2012.] f[autori/ke tekstova Koča Ognjanović ... [et al.] gautorke fotografija Ivana Aleksić ... et al.]

210 aBeograd cCentar za likovno obrazovanje d2012 eBeograd gDina dizajn

215 a22 str. cilustr. d30 cm

3001 aTiraž 100.

60102 аЦентар за ликовно образовање сБеоград з2011-2012 wИзложбени каталози 601

675 a73/76(497.11)"2011/2012"(083.824) c73/76(083.824) - Изложбени каталози ликовне уметности. Заједничке изложбе b73/76 - LIKOVNE UMETNOSTI

675 a373.6:73/76(497.11)"2011/2012"(083.824) c373 - Предшколске установе. Основне школе. Средње школе

70201 aОгњановић bКоча 4080 - аутор додатног текста

70201 aМаринковић bКсенија 4080 - аутор додатног текста

70201 aВрањеш bДанијела 4080 - аутор додатног текста

70201 aПетковић bДанијела 4080 - аутор додатног текста

70201 aВасиљев bАсја 4080 - аутор додатног текста

70201 aСтајчић bМилорад 4080 - аутор додатног текста

70201 aПантић bАлександар 4080 - аутор додатног текста

70201 aВасиљев bМарија 4080 - аутор додатног текста

70201 aТомасовић bСаша 4080 - аутор додатног текста

70201 aБогуновић bВесна 4080 - аутор додатног текста

70201 aЛађевац-Бркић bДрагана 4080 - аутор додатног текста 611

70201 aАлексић bИвана 4600 - фотограф

70201 aВасић bМилена 4600 - фотограф

70201 aМрвић bМилица 4600 - фотограф

70201 aИгњатовић bАдријана 4600 - фотограф

71201 aЦентар за ликовно образовање сБеоград 601

90216 aБркић bДрагана Лађевац- 611

91202 aШкола у Шуматовачкој сБеоград 601

96102 аШкола у Шуматовачкој сБеоград 601

Пример 36

ID=198600204

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

010 а978-86-86555-61-8 вкартон

100 с2013 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска

1010 asrp - српски

102 asrb - Србија bcs - Централна Србија

105 aa - илустрације

2001 аХрам Светог Александра Невског у Београду еспоменица поводом стогодишњице постојања храма 1912-2012. еисторијат, архитектура, фрескопис, иконе, уметнички предмети, Православна мисионарска школа f[уредник Матеј Арсенијевић gфотографије Рајко Каришић]

210 аБеоград сПравославна мисионарска школа при храму Св. Александра Невског d2013 еБеоград гФинеграф

215 а504 стр. силустр. d31 см

2251 а#Библиотека #Невски

3000 аТираж 500

3000 аСтр. 7-8: Храм Светог Александра Невског у Београду / Вајо Јовић

3200 аНапомене и библиографске референце уз текст

32710 0Из садржаја: аХрам Св. Александра Невског у Београду / Јелена Межински Миловановић.

423 0 12000 - Наслов и подаци о одговорности - Наслов није значајан аХрам Св. Александра Невског у Београду 1700 1 - Лично име - примарна одговорност - Уноси се презиме и име аМежински Миловановић бЈелена 4070 - аутор

6073 аБеоград хЦрква Св. Александра Невског z1912-2012

675 а271.222(497.11)-523.4-9"1912/2012" б27-523.4/.6 - HRI-ŠĆANSKE CRKVENE GRAĐEVINE. CRKVE. MANASTIRI с271.222(497.11)-523 - Српске цркве и манастири

-
- 675 а726.54(497.11)“1912/2012” с726 - Религијска, црквена архитектура
70201 аАрсенијевић бМатеј 4340 - уредник
70201 аКаришић бРајко 4600 - фотограф
70201 аЈовић бВајо 4080 - аутор додатног текста

Пример 37

ID=207047692

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама t1.03 - кратки научни чланак
- 011 а1450-8915 (ТI=Гласник Народне библиотеке Србије = The Herald of the National Library of Serbia)
- 100 с2012 d2014 g1 - модификовани запис hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски dsrp - српски deng - енглески
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 аа - илустрације
- 2000 аФотографије Милана Јовановића (1863-1944) у Фонду фото-докумената Народне библиотеке Србије fМаша Милорадовић
- 215 астр. 137-144 сГраф. прикази i#Год. #13 h#бр. #1 k2012/2013 [шт. 2014]
- 3200 аНапомене и библиографске референце уз текст
- 3200 аСажетак ; Summary
- 3200 аБиблиографија: стр. 143-144.
- 60031 аЈовановић бМилан f1863-1944 хФотографије**
- 60102 аНародна библиотека Србије сБеоград бОдељење посебних фондова хЗбирка фотодокумената**
- 675 а77:929 Јовановић М. б77.04 с929 - Појединачне биографије. Збирне биографије s77
- 675 а027.54:026.06(497.11) с027.54 - Народне библиотеке
- 700 1 аМилорадовић бМаша f1969- 4070 - аутор
- 85641 uhttps://www.nb.rs/view_file.php?file_id=4114

Пример 38

ID=221939724

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама t1.08 - објављено научно излагање на конференцији
- 100 с2015 ек - одрасли, озбиљна (није лепа књиж.) g0 - немодификовани запис hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lba - латиница
- 1010 asrp - српски dsrp - српски deng - енглески
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације
- 2000 aEkonomija odbrane: efikasnost specijalizacije? flvan Jovetić
- 215 aStr. 229-240 cTabele
- 3200 aNapomene i bibliografske reference uz tekst
- 3200 aAпstrakt ; Abstract
- 3200 aBibliografija: str. 239-240
- 464 1 1215153676 (T1=Globalizacija i kultura AU=Vukotić, Veselin AU=Šuković, Danilo AU=Rašević, Mirjana AU=Maksimović, Slobodan AU=Goati, Vladimir)

60102 аСеверноатлантски пакт 611

- 6063 аОдбрамбена политика хЕкономски аспект
- 6063 аБезбедност (политика) уЕкономски аспект
- 675 а355.02:33 b355/359 c355.02 - Војна политика. Политика државне одбране
- 675 а341.232.1(4):33 c341.2 - Субјекти и објекти у међународном праву s341
- 700 1 аЈоветић вИван 4070 - аутор

96102 аАтлантски пакт 611

96102 аNATO 611

Пример 39

ID=227586828

001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - аналитички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа 7vv - више писама t1.24 - библиографија, индекс и сл.

011 а0459-1070 (Т1=Лесковачки зборник)

100 hsrp - српски c2016 lcb - ћирилица - српска ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу

1010 asrp - српски

102 asrb - Србија bcs - Централна Србија

2000 аПрилог персоналној библиографији Саше Хаџи Танчића fТатјана Јанков

215 астр. 411-424 h#Бр. #56 k2016

60031 аХаџи Танчић бСаша f1948-2014 wБиблиографије

675 а012 Хаџи Танчић С. b011/016 c012 - Индивидуалне библиографије

675 а016:929 Хаџи Танчић С. c016:929A/Ž - Биобиблиографије

700 1 аЈанков bТатјана f1970- 4070 - аутор

Пример 40

ID=247110412

001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама

010 а978-86-82975-45-8

100 c2017 hsrp - српски lcb - ћирилица - српска

1012 asrp - српски aeng - енглески csrp - српски

102 asrb - Србија bcs - Централна Србија

105 аа - илустрације

2000 а#(Каталог) f[49.] Београдске музичке свечаности 11-20. 10. 2017. g[уреднице каталога и превод Јелена Јанковић-Бегуш, Милица Кадић] d#(Catalogue) f[49th] Belgrade Music Festival 11-20. 10. 2017. g[catalogue editors and translators Jelena Janković-Beguš and Milica Kadić]

- 210 аБеоград с#ЦЕБЕФ #Центар београдских фестивала а= Belgrade с#СЕВЕФ #Belgrade Festivals Center d2017 еБеоград gScanner Studio
- 215 а30 стр. силустр. d22 x 22 cm
- 3000 аГл. ств. насл. преузет из колофона
- 3000 аУпоредо срп. текст и енгл. превод
- 3000 аТекст штампан двостубачно
- 3000 аТираж 200
- 3000 аСтр. 3: Поздравна реч уметничког директора / Светислав Божић.
- 5100 аCatalogue
- 60112 аБеоградске музичке свечаности d49 f2017 wПрограми 601**
- 675 а78.091.1(497.11)“2017“(083.97) б78 - MUZIKA с78.07 - Музички ствараоци, композитори, диригенти, музиколози s78 - MUZIKA
- 675 а78.071.2(100)“20“:929(083.97) с929 - Појединачне биографије. Збирне биографије
- 70201 аЈанковић-Бегуш бЈелена 4340 - уредник 4730 - преводилац f1975- 611
- 70201 аКадих бМилица 4340 - уредник 4730 - преводилац f1976-
- 70201 аБожић бСветислав 4080 - аутор додатног текста
- 71012 аБеоградске музичке свечаности d49 f2017
- 90216 аБегуш бЈелена Јанковић- f1975- 611
- 91012 аБЕМУС d49 f2017 еБеоград
- 96112 аБЕМУС d49 f2017 еБеоград 601**

Пример 41

ID=261697804

- 001 ар - претходни непотпуни запис (ЦИП) ба - текстуална грађа, штампана ст - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а978-86-905701-2-6
- 100 с2018 hsrp - српски lcb - ћирилица - српска

-
- 1010 asrp - српски
102 asrb - Србија bko - Косово
105 aa - илустрације
2001 aМанастир Високи Дечани fприредили дечански монаси g[фотографије Бранислав Стругар, Бранко Јовановић Драган Танасијевић гцртежи Душан Цревар гкалиграфија Светозар Пајић Дијак]
205 a[5. изд.]
210 aДечани cМанастир Високи Дечани d2018 eКрагујевац гГрафостил
215 a115 стр. силустр. d22 cm
3000 aТираж 2.000
3200 aБиблиографија: стр. [118].
60102 аМанастир Дечани 601
675 a271.222(497.11)-523.6(497.115) b271.222(497.11) - SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA c271.222(497.11)-523 - Српске цркве и манастири
675 a726.7(497.115) c726 - Религијска, црквена архитектура
70201 aСтругар bБранислав 4600 - фотограф
70201 aЈовановић bБранко 4600 - фотограф
70201 aТанасијевић bДраган С. 4600 - фотограф
70201 aЦревар bДушан 4440 - илустратор
70201 aСветозар bПајић 4170 - калиграф
96102 аМанастир Високи Дечани 601

Пример 42

ID=101863180

- 001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
010 a86-84163-01-X
100 c2002 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
1010 asrp - српски

- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
 105 aa - илустрације
 2000 aИзвештај о заједничком испитивању реке Тисе на територији СР Југославије у оквиру међународног програма JDS-ITR f[но-силац пројекта Савезни хидрометеоролошки завод]
 210 aБеоград cМинистарство за заштиту природних богатстава и животне средине d2002 eНови Београд gЕнергопројект, Инграф
 215 a54 стр. силустр. d30 cm
 3000 aТираж 500
 3200 aБиблиографија: стр. 53.
6073 аТиса (река)
 675 a556.53(282.243.742)(497.113) b55 - GEOLOGIJA. METEOROLOGIJA. HIDROLOGIJA c556.5 - Површинске воде s55 - GEOLOGIJA. METEOROLOGIJA. HIDROLOGIJA
 71002 aСавезни хидрометеоролошки завод cБеоград

Пример 43

ID=193398796

- 001 ac - исправљени запис ba - текстуална грађа, штампана cm - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
 010 a978-86-519-1141-8 bCG; пл. са омотом
 100 c2012 hsrp - српски ib1 - транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска g1 - модификовани запис
 1010 asrp - српски
 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
 105 e1 - публикација има регистар
 2000 aЈезик наш насушни aГраматика и надграматика f[Станислав Винавер]
 210 aБеоград cСлужбени гласник cЗавод за уџбенике d2012 eБеоград gГласник
 215 a488 стр. d23 cm
 2251 aДела Станислава Винавера fприредио Гојко Тешић v#књ. #8
 2251 a#Библиотека #Дела српских писаца

- 3000 аПодатак о аутору преузет из колофона
- 3000 аТираж 1.000
- 3000 аСтр. 405-420: Критичари о Језику нашем насушном / Новица Петковић
- 3000 аСтр. 423-426: О Језику нашем насушном, укратко / Гојко Тешић
- 3200 аБиблиографске белешке: стр. 427-432
- 3200 аРегистар.
- 60031 аВинавер бСтанислав ф1891-1955 хЈезик**
- 6063 аСрпски језик хСинтакса**
- 6063 аКњижевност хЈезик**
- 675 а821.163.41.09 Винавер С. б821.163.41.09 А/Ž - DELA ODREĐE-
NOG AUTORA с821.163.41.09 А/Ž - Дела одређеног аутора
- 675 а811.163..41'367 с811.163.41 - Српски језик
- 675 а82:81 с82 - Књижевност. Историја књижевности
- 700 1 аВинавер бСтанислав 4070 - аутор ф1891-1955
- 70201 аТешић бГојко 4220 - приређивач, сакупљач 4080 - аутор додат-
ног текста
- 70201 аПетковић бНовица 4080 - аутор додатног текста

Пример 44

ID=171100684

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - ана-
литички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа
7vv - више писама t1.01 - изворни научни чланак
- 011 а0350-0802 (T1=Историски часопис : орган Историског институ-
та САН)
- 100 с2008 еи - непознато g1 - модификовани запис hsrp - српски ib1
- транслитерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 2000 аБогдан Раденковић и Милан Ракић фБиљана Вучетић
- 215 астр. 413-426 h#Књ. #57 k2008
- 3200 аНапомене и библиографске референце уз текст

- 3200 аАпстракт ; Summary
- 60031 аРакић бМилан ф1876-1938 хДипломатија з1907-1912**
- 60031 аРаденковић бБогдан ф1875-1917 з1907-1912**
- 675 а323.1(=163.41)(497.115)“1907/1912“(044) б323.1
с323.1(=163.41) - Срби, национално питање
- 675 а32:929 Раденковић Б.(044) с929 - Појединачне биографије.
Збирне биографије с929
- 675 а821.163.41:929 Ракић М.(044) с929 - Појединачне биографије.
Збирне биографије
- 700 1 аВучетић бБиљана 4070 - аутор ф1971- 8SR11-012.06 - Српска
академија науке и уметности (САНУ), Београд, Историјски ин-
ститут

Пример 45

ID=192919308

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана са - ана-
литички ниво (саставни део) d2 - запис је испод највишег нивоа
7vv - више писама t1.04 - стручни чланак
- 011 а1451-639X (T1=Шумадијски записи : зборник радова Музеја у
Аранђеловцу)
- 100 с2012 eu - непознато g1 - модификовани запис hsrp ib1 - транс-
литерација COBISS за ћирилицу lcb - ћирилица - српска
- 1010 asrp - српски dsrp - српски deng - енглески
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације
- 2000 аСкупштина у Крагујевцу 1843. године фБориша Радовановић
- 215 астр. 131-144 сИлустр. i#Књ. #10 h#бр. #6 k2012
- 3200 аНапомене и библиографске референце уз текст
- 3200 аАпстракт ; Summary
- 3200 аБиблиографија: стр. 143
- 60102 аСрбија бНародна скупштина з1843**
- 6073 аСрбија хИсторија з1843**
- 675 а94(497.11)“1843“ б94(497.11) с94(497.11)“15/...” - Историја
Србије новог века
- 700 1 аРадовановић бБориша ф1950- 4070 - аутор

Пример 46

ID=229681676

- 001 ас - исправљени запис ба - текстуална грађа, штампана см - монографска публикација d0 - нема хиерархијског односа 7vv - више писама
- 010 а978-86-80840-00-0 вкартон у заштитној кутији
- 100 с2017 hsrp - српски lcb - ћирилица - српска
- 1012 asrp - српски aeng - енглески
- 102 asrb - Србија bcs - Централна Србија
- 105 aa - илустрације
- 2001 аГрадска општина Звездара dCity Municipality of Zvezdara ff[- приређивач издања Митар Даниловић gaутор уводног текста Небојша Драгосавац gпревод на енглески Ксенија Францетић gфотографије Александар Деспотовић, Зоран Ковач]
- 210 аБеоград сPress express medija d2017 еБеоград gБиро граф
- 215 а80 стр. сфотогр. d30 см
- 3000 аУпоредо срп. текст и енгл. превод
- 3000 аТираж 1.000.
- 5101 аCity Municipality of Zvezdara zeng - енглески
- 60102 аБеоград вОпштина Звездара**
- 675 а352(497.11) s35 - JAVNA UPRAVA b352/354 - STEPENI UPRAVNE VLASTI c352 - Локална управа. Општинска управа. Најнижи степен управе
- 70211 аДаниловић бМитар 4220 - приређивач, сакупљач
- 70201 аДрагосавац бНебојша 4080 - аутор додатног текста
- 70201 аФранцетић бКсенија 4730 - преводилац
- 70201 аДеспотовић бАлександар 4600 - фотограф
- 70201 аКовач бЗоран 4600 - фотограф

РЕГИСТАР

Регистар се односи на основни текст приручника Љиљане Брковић, као и на напомене у фуснотама, којима је тај текст у овом издању допуњен, али не и на *Предговор*, примере из *Прилога* и *Догађаја*.

Уврштени су они облици термина које је употребљавала Љиљана Брковић, уз одговарајуће повезивање са њиховим панданима у *Библиошке-карском терминолошком речнику* (2004).

А

Абецедни каталог *в.* Ауторски каталог

Алфабетски каталог *в.* Ауторски каталог

Асоцијативна релација *в.* Асоцијативно повезивање

Асоцијативно повезивање 19, 23, 71, 73, 75

Аспект 17, 20, 21, 23, 27, 28, 31, 52, 56, 59, 60, 63, 64, 65, 67

Аутоматизована база *в.* База података

Аутоматска обрада података 14, 22

Ауторски каталог 20, 21, 27, 28, 44, 48

Б

База података 17, 22, 43, 44, 64, 71, 79–81

Библиографска јединица 20

Библиографски запис 17, 19, 79, 83

Библиографски опис 27, 83

Библиотекар – класификатор *в.* Класификатор

Број 27, 41, 69, 75

В

Вишезначан термин *в.* Полисемија

Временска предметна одредница *в.* Хронолошка одредница

Временска пододредница *в.* Хронолошке пододредница

Г

Географска одредница 33, 42, 51–55, 57, 62, 64, 81

Географска пододредница 23, 31, 59, 63–64, 67, 77

Д

Дескриптор 22, 71, 79

Е

Еквивалентна веза 19, 23, 71, 72

Еквиваленција *в.* Еквивалентна веза

Електронска база *в.* База података

Електронски каталог 17, 25, 36, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 69, 71, 73

З

Запис *в.* Библиографски запис

И

- Именска одредница 41, 44–50
Инвертован облик одреднице *в.* Инвертована одредница
Инвертована одредница 35, 53, 57, 69
Индексирање 27
Интерпункција 69–70
Информативни листић 71, 72, 73, 75, 83
Историјски листић *в.* Информативни листић

Ј

- Једнина 21, 37–41, 56, 66

К

- Каталожка кутија 75
Класификатор 17, 20, 22, 23, 24, 32, 42
Класификован документ 17, 20, 23, 27, 28, 31, 32, 44, 63, 64, 65, 67, 69
Класификован садржај *в.* Класификован документ
Класификовање *в.* Предметна класификација
Колективно тело 27, 32, 36, 41, 42, 44, 47, 48, 49, 50, 54, 62, 64, 69, 72, 73, 77, 80
Контролисани речник *в.* Тезаурус
Корисник 20, 23, 27, 29, 71, 77
Кључна реч 20

Л

- Лисни предметни каталог *в.* Предметни каталог

М

- Макротезаурус *в.* Тезаурус
Међаш 72, 75
Множина 21, 37–41, 56, 66

Н

- Недескриптор 79
Неусвојен облик одреднице *в.* Неусвојена одредница
Неусвојен облик пододреднице *в.* Неусвојена пододредница
Неусвојена одредница 21, 32, 36, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 55, 64, 71, 73, 79, 80, 81
Неусвојена пододредница 55, 71
Нормативна датотека 79
Нумеричка ознака *в.* Број

О

- Одредница *в.* Предметна одредница
Одредница у једнини *в.* Једнина
Одредница у множини *в.* Множина
Општа одредница 32, 41, 42–55, 63, 81
Општа пододредница *в.* Тематска пододредница
Особна предметна одредница *в.* Персонална одредница

П

- Пододредница *в.* Предметна пододредница
Пододредница у једнини *в.* Једнина
Пододредница у множини *в.* Множина

Позајмљеница 24, 69
Полисемија 33, 41, 54, 71, 73
Поље 42, 43, 71, 73, 79, 80, 81
Помоћна картотека 77
Помоћни листић *в.* Међаш
Потпоље 71, 79, 80, 81
Персонална одредница 32, 41, 44, 45, 47, 57, 59, 61, 63, 64, 69, 77
Правописни знак *в.* Интерпункција
Предмет 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 31, 41, 44, 59, 60, 71
Предметизација *в.* Предметна класификација
Предметна анализа *в.* Предметна класификација
Предметна каталогизација 21
Предметна класификација 17, 19, 20, 21, 22, 23–25, 27, 28, 31, 35, 41, 42, 51, 59, 71, 79, 80, 83
Предметна одредница 17, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 31–57, 62, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 83
Предметна обрада *в.* Предметна класификација
Предметна ознака *в.* Предметна одредница
Предметна пододредница 31, 59, 75, 77, 79, 80, 81, 83
Предметни регистар 29
Предметна рубрика 17, 19, 20, 23, 27, 31, 61, 67, 75, 78, 80, 81, 83
Предметни каталог 17, 19–22, 23, 24, 27–29, 35, 44, 48, 64, 69–75, 77, 83
Претраживање 24, 25, 36, 44, 45, 46, 48, 49, 71, 80, 81
Природни језик 20, 27, 69
Проста одредница 34

Р

Реални каталог 19, 22, 27, 28
Редалица 75
Речнички каталог *в.* Унакрсни каталог
Рубрика *в.* Предметна рубрика

С

Садржај *в.* Предмет
Садржајна анализа *в.* Предметна класификација
Садржајна одредница 31, 41–42, 56, 57
Садржинска одредница *в.* Садржајна одредница
Скраћеница 36–37, 48, 50, 72, 77
Сложена одредница 24, 34–34, 53, 57
Стварна одредница *в.* Садржајна одредница
Стварни каталог *в.* Реални каталог
Стручни каталог 20, 21, 22, 27, 28

Т

Тема *в.* Предмет
Тематска одредница *в.* Општа одредница
Тематска пододредница 23, 31, 59–63, 67, 77
Термини страног порекла *в.* Позајмљенице
Тезаурус 79
Туђица *в.* Позајмљеница
Тумачни листић 71, 74, 75

У

- Унакрсни каталог 21
- Упутни систем в. Упутно-информативни систем
- Упутни листић 71, 72, 75, 83
- Упутно-информативни систем 71, 75, 78
- Усвојен облик одреднице в. Усвојена одредница
- Усвојен облик пододреднице в. Усвојена пододредница
- Усвојена одредница 21, 24, 25, 36, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 55, 64, 72, 73, 77
- Усвојена пододредница 25

Ф

- Формална одредница 31, 56–57, 63, 64, 81
- Формална пододредница 23, 31, 57, 59, 65–66, 67, 77

Х

- Хијерархијско повезивање 19, 23, 71, 72, 75
- Хијерархијска релација в. Хијерархијско повезивање
- Хомонимија в. Полисемија
- Хронолошка одредница 33, 42, 55, 63, 64, 81
- Хронолошка пододредница 23, 31, 59, 64–65, 67

Љиљана Брковић
ПРЕДМЕТНА КЛАСИФИКАЦИЈА. ПРЕДМЕТНИ КАТАЛОГ
друго, измењено и допуњено издање

Издавач

Народна библиотека Србије
Београд, Скерлићева 1
www.nb.rs

За издавача

Ласло Блашковић

Уредник

Драган Пурешић

Рецензент

Небојша Ковачевић

Реџисар, редактура и коректура

Весна Тријић

Дизајн корица

Оливера Батајић Сретеновић

Технички уредник

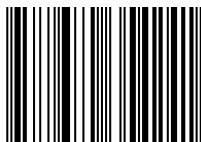
Милош Нинковић

Тираж

500

ISBN

978-86-7035-424-1

9 788670 354241 >

